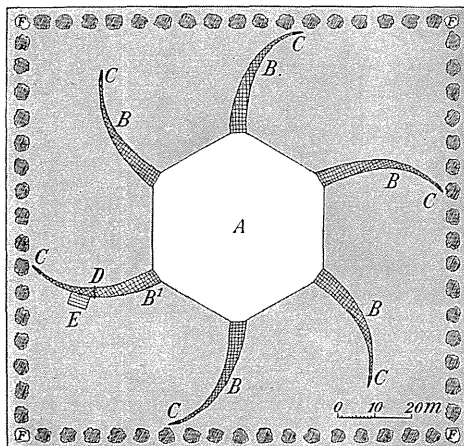


# MÆRKEDE SPIDSÆNDER.

AF

H. CHR. C. MORTENSEN.

## INDLEDENDE BEMÆRKNINGER.



Billede 1. Grundriss af en »Køje«.

A Dam. B Kanal, overspændt med Næt. B<sup>1</sup> Tæmmekanal. C Ruse. D Skodde, der kan lukke for den snævre Ende af Tæmmekanal. E Tæmmekasse, der kan sættes i Forbindelse med Tæmmekanal. F Buskads, (inderste Rand).

smaa Træer<sup>2</sup>. Efter at de nemlig har drukket og vadsket sig i Dammen, svømmer de sammen med nogle Lokkeænder, som

<sup>1</sup> »Fra Fuglemærkningsstationen i Viborg«. Dansk ornithologisk Forenings Tidsskrift VI (1912) S. 98. — »Ringfugle«. D. O. F.'s Tidsskr. I (1907) S. 144. — »Nogle danske Rovfuglekulds Størrelse«. D. O. F.'s Tidsskr. IV (1910) S. 33. — »Teal in winter«. Vidensk. Medd. fra Naturh. Forening, Kbhvn. 1908. S. 127 (anmeldt i D. O. F.'s Tidsskr. III S. 124).

<sup>2</sup> Se i øvrigt Rambusch: »Fuglekøjerne paa Fanø« i »Naturen og Mennesket« 1896 S. 291—301 og V. R. M. »Fuglekøjer paa Fanø« i Maanedsskriftet »Hunden« for 13 August 1907. S. 121—126.

I Tilslutning til flere tidligere Beretninger<sup>1</sup>, som jeg har aflagt, skal her gives en Meddelelse om 67 mærkede Spidsænder. De hører til et Parti paa 320 Stk., som ved velvilig Understøttelse af Carlsbergfondet er erhvervet i Treaaret 1908—1910 fra Fuglekøjer paa Fanø. Her fanges hvert Efteraar Ænder i Tusindvis, naar de er fløjet fra de lavvandede Strækninger (Vaderne) mellem Fanø og Jylland ind i Køjens Dam, der ligger hyggelig gemt i en lille Lund af Buske og

de forefinder der, ind i en Kanal, som er overspændt med et Næt; her er Lokkeænderne vant til at finde Æde (Byg, der strøs til dem). Fra denne Kanal jages de saa op i en Grøft, som ligeledes er overdækket med et Næt, og som ender i en Ruse, der kan lukkes op, saaledes at de Ænder, der er faret ind i den, kan tages ud. Hvert Efteraar maa en Del Vildænder gøres til Lokkeænder, og dette gaar for sig paa følgende Maade. Først mærkes de ved en Rift i Svømmehuden, for at man kan kende og skaane dem, hvis de senere skulde blive fanget i en Køje; derefter stækkes de paa den ene Vinge og anbringes i et Indelukke (»Tæmmekassen«), hvor der er god Plads til en Snes Ænder eller mere. Det er en højloftet Udbygning fra en af Kanalerne (»Tæmmekanalen«), forsynet med Bassin og med et Vindue af Jerntraadsnæt oppe ved Taget paa den ene Side. Her oppe fra kastes der Byg ned til Ænderne, som maa opholde sig der nogen Tid, fra 10 Dage til 3 Uger, indtil de ikke længer er bange for at æde Byg, mens Køjemanden ser derpaa. Saa lukkes de ud i den snævre Ende af Kanalen (der, saa længe Ænderne skal være i den, er aflukket fra den bredere ved en skraat stillet Skodde, som Vildænderne kan flyve over ude fra, naar de vil ind i Kanalen, medens de stækkede Ænder ikke kan komme op over den, ud i Dammen) og vænnes til at finde Byg, naar det strøs ud til dem, hvad enten Kornene falder paa det tørre eller i Vandet og synker til Bunds. Efter en to, tre Ugers Forløb har de lært at lade være med at løbe op i Rusen og blive fanget sammen med Vildænderne, der jages derop, og nu kan de saa lukkes ud i Dammen, der er indhegnet med et Jerntraadsnæt. Her opholder de sig saa om Vinteren og næste Foraar og Sommer, idet de flere Gange om Dagen søger ind i Kanalerne for at faa Æde. Saa snart de, et Aars Tid efter, at de blev stækket, i September, Oktober Maaned har faaet ny Svingfjer, flyver de med Vildænderne, der aflægger Besøg i Køjen, ud paa de lavvandede, i Ebbetiden tørlagte Havstrækninger mellem Fanø og Sønderjylland (Køjemændene kalder dem derfor nu »Flyveænder«), men vender idelig tilbage til det gode Madsted i Kanalerne inde i Køjen, fulgt af bestandig ny Ænder, som derved lokkes i Fordærv. Naar Frostens saa kommer i Oktober—November Maaned, følger de fleste af Flyveænderne med de Vildandekarere, der undgik at blive fangede, til mildere Egne.

De Spidsænder, der omtales i det følgende, er nu enten

1) mærket kort efter Fangsten af mig selv — nogle af dem har ligget i en Sæk Natten over og ventet paa mig — og de er saa sluppet løs med det samme; eller

2) mærket af en af Køjemændene N. J. Anthonisen eller J. M. Knudsen.

Men af disse sidste er nogle fanget og mærket, mens de var i Fælding — det hænder, at Vildænderne taber alle deres Svingfjer, mens de er i Besøg i Køjen. De har saa opholdt sig i Køjens Dam en kort Tid, i Reglen indtil de har faaet ny Svingfjer, og er saa fløjet bort.

Andre er gjort til »Lokkeænder« og er derefter blevet »Flyveænder«; de har altsaa opholdt sig i Køjens Dam Vinteren over og er først fløjet bort et Aar efter at de er mærkede.

Der kunde maaske gøres Indvendinger imod, at »Flyveænder« (altsaa frit flyvende Lokkeænder) benyttes som Forsøgsfugle; det kunde nemlig siges, at saadanne Fugle ikke er absolut vilde, og at man altsaa ikke kan stole paa, at de vil forholde sig ganske som deres Kammerater. Jeg vil dertil svare, at Flyveænderne ikke er paavirkede af Mennesker paa anden Maade, end at de har vænnet sig til at blive fodrede af een bestemt Mand, nemlig Køjemanden; ham kender de, og ham er de ikke bange for; de svømmer endog efter ham, naar de ser ham, fordi de har lagt Mærke til, at der drysser Æde fra hans Haand ned i Vandet til dem. Men det er kun denne ene Mand, de viser sig tillidsfulde imod, og det oven i Købet kun, naar han har et ganske bestemt Udseende; tager han f. Eks. en Dag en anden Hue paa end den sædvanlige (ikke at tale om en Frakke af en anden Farve), saa anerkender Ænderne ham ikke mere som ufarlig, men flygter, naar han viser sig. Saa snart de har tabt de stækkede Svingfjer og faaet ny i Stedet, flyver de frit, hvor hen de vil, med Kammeraterne og er altsaa nu lige saa »vilde« som f. Eks. Stære eller Storke, der ogsaa til en vis Grad har vænnet sig til at se Mennesker, og som lader dem komme sig faa Meter nær, ja gaar efter Plovmanden (ligesom Lokkeænderne følger den fodrende Køjemand), fordi de har lagt Mærke til, at der kan falde noget spiseligt af til dem der.

Det har da ogsaa vist sig, at der er kommet Efterretninger om baade »Flyveænder« og deres helt vilde Kammerater fra de samme Vinterkvarterer ∴ Fuglene har fulgtes ad. Om det nu er den ene eller den anden af dem, der har vist Vej, er lige-

gyldigt: Flyveænderne kan ikke have taget Skade paa deres Sanser eller paa deres Modtagelighed for meteorologiske eller andre Paavirkninger, fordi de har været tvunget til at opholde sig i en Dam ude i Naturen et Aars Tid, — ja selv om de har gaaet i et stort Bur derude en Maaned eller halvanden af Tiden. De er for øvrig saa faa i Tal, fylder saa lidt i de store Andeflokke, at der vel ikke er stor Sandsynlighed for, at det just bliver dem, der kommer til at føre. Hvis de førte, vilde de vel blot blive ved med at trække Kammeraterne til Køjerne, selv om Vinteren.

Som før nævnt, er der hidtil blevet mærket 320 voksne Spidsænder, og der er indtil Udgangen af Aaret 1913 kommet Bud om 67 af dem : godt 20 pCt. Jeg har i det følgende ordnet disse Ænder efter deres Genfangst-Datum. Der kan mod denne Ordning indvendes, at Vintermaanederne ikke hvert Aar er ens, og at man faar et bedre Billede af Vejrforholdenes Indflydelse paa Ændernes Valg af Opholdssted ved at efterse hvert Aars Høst af dræbte Ringænder for sig. Jeg har derfor paa Side 139 ordnet de dræbte Ænder efter deres Genfangst-Aar. Og endelig vil man ved Hjælp af Fortegnelsen Side 141 og Side 142 faa en Oversigt over Ændernes Genfangst-Steder.

#### DE MELDTE, MÆRKEDE SPIDSÆNDER, ORDNEDE EFTER GENFANGST-DATUM.

Ænderne er mærket af mig selv eller af en af Køjemændene N. J. Anthonisen og J. M. Knudsen i »Gamle Køje« og »Knudsens Køje« ved Albuebugten paa Østsiden af Fanø (55° 23' n. Br. og 8° 25' ø. L. (Gr.)) i de tre Efteraar 1908—1910.

Der er tildelt hver af Ænderne mindst tre Stykker Tekst:

Det første Stykke begynder med det Tal, hvorunder Anden er opført paa Kortet Side 142. Derefter følger det Nummer, der stod stemplet paa Fuglens Ring sammen med et Kontrolbogstav (der er uden Interesse for denne Afhandling og derfor udeladt) og min Adresse. (At Meddeleeren uden Opfordring opgiver Kontrolbogstavet rigtigt, sammen med Andens Nummer, er jo i og for sig tilstrækkeligt Bevis for, at der ikke foreligger nogen Mystifikation, men som yderligere Sikkerhed har han i de fleste Tilfælde, efter Opfordring af mig, indsendt et Blyantsaftryk af Ringen eller mulig Ringen selv, helst siddende urørt paa Fuglens Fod).

Efter Andens Løbenummer følger, hvor det i Farten har kunnet afgøres sikkert, Angivelse af Fuglens Alder<sup>1</sup> og Køn, og derefter Datum for Mærkningen, der, naar ikke andet meddeles, er udført af mig selv.



Billede 2. Spidsand Nr. 331 flyver ud i den vide Verden.

I andet Stykke opgives, hvor Anden er genfundet, først i grove Træk, ved Hjælp af Navne, som enhver kender, derefter nøjagtigere, med Stednavne, der kun findes paa udførligere Kort, og Stykket ender med Findestedets geografiske Bredde og Længde (der er tilstræbt opgivet med en Nøjagtighed af 1 Minut), samt Datum for Fundet.

<sup>1</sup> De unge Ænder har, indtil første Fælding, en Kløft i Enden af deres Styrefjer, fordi Dunspidsen, som Skaftet endte med, er falden af.

I tredje (og maaske fjerde) Stykke opføres Meddelernes Navne og Adresser, i den Orden, hvori Meddelelserne for hver And er indløbet.

Og mulig følger derefter endnu nogle Oplysninger, der vedrører Fundet.

Altsaa:

1. Nr. 245. (Ung). Mærket 22 Sept. 1908 af Køjemand Knudsen. Stækket og sat i Køjens Tæmmekasse, men undveget derfra.

Skudt en Maanedes Tid efter Mærkningen, »med Slagfjerene paa den højre Vinge afklippede«, paa den østre Side af Færvandet mellem Fanø og Jylland ( $55^{\circ} 23'$  n. Br. og  $8^{\circ} 35'$  ø. L. (Gr.)) Oktober 1908.

Se »Viborg Stiftstidende« for 21 Okt. 1908 (efter »Ribe Stiftstidende«).

2. Nr. 390. (Ung). Mærket 20 Okt. 1908.

Genfanget og atter sluppet to Dage efter Mærkningen i den samme Køje, hvori den var fanget første Gang ( $55^{\circ} 23'$  n. Br. og  $8^{\circ} 25'$  ø. L. (Gr.)) 22 Okt. 1908.

Meldt af Køjemand Knudsen (Sønderho, Fanø).

3. Nr. 297. (Ung). Mærket 6 Okt. 1908 af Køjemand Anthonisen. Stækket. Tilbragte ca. 10 + 14 Dage henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmmekanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1909.

Fanget igen og sluppet i en Køje tæt ved den, hvori den var fanget første Gang ( $55^{\circ} 23'$  n. Br. og  $8^{\circ} 25'$  ø. L. (Gr.)) 27 Okt. 1909.

Meldt af Køjemand Knudsen (Sønderho, Fanø).

4. Nr. 506. (Ung ♀). Mærket 18 Okt. 1909.

Fanget i Køjen paa Amrum ( $54^{\circ} 40'$  n. Br. og  $8^{\circ} 20'$  ø. L. (Gr.)) 28 Okt. 1909.

Meldt af Strandfoged J. W. Jensen (Nebel, Amrum).

5. Nr. 315. (Gammel ♂). Mærket 19 Okt. 1908.

Fanget fire Aar efter Mærkningen paa Nordsiden af Føhr, i Akrumer Køje ( $54^{\circ} 45'$  n. Br. og  $8^{\circ} 32'$  ø. L. (Gr.)) 31 Okt. 1912.

Meldt af Vildande-Konserves-Fabrikant Heinr. Boysen (Wyk, Føhr).

**6. Nr. 386. Mærket 20 Okt. 1908.**

Fanget i en Køje paa Føhr (54° 45' n. Br. og 8° 32' ø. L. (Gr.))  
Efteraar 1910.

Meldt af Overlærer C. J. Christiansen (Wyk, Føhr).

**7. Nr. 440. (Ung). Mærket 17 Okt. 1909 af Køjemand Anthonisen. Stækket. Tilbragte c. 10 + 14 Dage henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmme kanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1910.**

Genfanget i en Køje paa Føhr (54° 45' n. Br. og 8° 32' ø. L. (Gr.)) Efteraar 1910.

Meldt af Overlærer C. J. Christiansen (Wyk, Føhr).

**8. Nr. 227. (♀<sup>1</sup>). Har et tidligere Aar været fanget i samme Køje som nu. Blev den Gang stækket og mærket i Svømmehuden som Lokkeand, sad derefter i Tæmmekasse og Tæmme kanal c. 3 + 3 Uger og blev saa lukket ud i Køjens Dam, hvor den tilbragte Tiden, til den blev flyvedygtig). Mærket 20 Sept. 1908 af Køjemand Knudsen.**

Knækkede en Vinge ved at flyve mod en Telefontraad i Nærheden af Køjerne paa Fanø (55° 23' n. Br. og 8° 25' ø. L. (Gr.)) Efteraar 1912.

Meldt af Køjemand Anthonisen (Sønderho, Fanø).

**9. Nr. 516. (♂. Har en Gang været fanget i »Ternedal Køje« i Nærheden af »Gamle Køje«, hvor den nu blev fanget. Blev den Gang stækket og mærket i Svømmehuden som Lokkeand, derefter sat i Tæmmekasse og senere lukket ud i Køjens Dam, hvor den tilbragte Tiden, til den blev flyvedygtig). Mærket 18 Okt. 1909.**

Dræbt af en Lækat i »Albue Køje« (ligeledes i Nærheden af »Gamle Køje« paa Fanø (55° 23' n. Br. og 8° 25' ø. L. (Gr.)) Efteraar 1912.

Meldt af Køjemand Anthonisen (Sønderho, Fanø).

**10. Nr. 352. (Gammel ♀<sup>2</sup>). Mærket 20 Okt. 1908.**

Skudt i Nærheden af Valencia, S. V. for Albufera, ved Solana (39° 14' n. Br. og 0° 23' v. L. (Gr.)) 15 Nov. 1910.

Meldt af Markis de Ezenarro (Plaza de la Constitución 4, Valencia, España).

<sup>1</sup> Kønnen opgivet af Knudsen.    <sup>2</sup> Kønnen opgivet af de Ezenarro.

Ringen gik desværre tabt, inden jeg fik noget Aftryk af den, men der er ingen Tvivl om, at Nummeret er rigtig opgivet; det var nemt at huske, eftersom det var det følgende efter det, som bares af en anden And, der tidligere var skudt ved Sollana, og hvis Ring opbevares af Markis de Ezenarro. (Se 24).

Det er mulig paa sin tredie Rejse til Sydeuropa (maaske til Albufera), efter at den fik Ring paa, at denne And omkom. Spidsænderne yngler jo ikke dernede.

11. Nr. 497. (Født 1909. Fanget i Efteraaret 1909; stækket. Tilbragte c. 3 + 3 Uger i Tæmmekasse og Tæmme kanal; blev derefter lukket ud i Køjens Dam. Genfanget og) mærket 7. Aug. 1910 af Køjemand Knudsen og straks sluppet ud i Dammen igen. Flyvedygtig i Efteraaret 1910.

Taget og straks sluppet igen i en Køje paa Føhr (54° 45' n. Br. og 8° 32' ø. L. (Gr.)) 17 Nov. 1910.

Meldt af Køjemand Martin Friedrichsen (Borgsum, Føhr).

12. Nr. 543. (Gammel ♂). Mærket 19 Okt. 1909.

Fanget i en Køje ved Maas, en halv Snes km N. Ø. for 's Hertogenbosch (51° 41' n. Br. og 5° 18' ø. L. (Gr.)) 17 Nov. 1909.

Meldt af Køjeejer Gostelie Rz<sup>1</sup> (Havensingel 12, 's Hertogenbosch, Nederland).

13. Nr. 366. (Ung). Mærket 20 Okt. 1908.

Skudt mellem Moray Firth og Dornoch Firth, S. Ø. for Edderton, ved Loch Uaine (57° 48' n. Br. og 4° 8' v. L. (Gr.)) 20 Nov. 1908.

Meldt af Hr. A. Mac Leod (Edderton, Ross-shire, Scotland).

Tilfældet blev omtalt i forskellige Blade; saaledes er et Ud-klip af »The Northern Chronicle« (Scotland) for 25 Nov. 1908 tilsendt mig af Pastor Donald Macrae (The Manse, Edderton) og et Udclip af »The Field« for 5 Dec. 1908 af Hr. S. Jaffé (Rittergut Sandfort, Osnabrück) og Partikulier George Lindesay (København).

14. Nr. 385. (♀<sup>2</sup>). Mærket 20 Okt. 1908.

Skudt af Hr. Champaud fra Triaize ved Luçon 26 km N. N. V. for La Rochelle i Les marais de Triaize (46° 23' n. Br. og 1° 12' v. L. (Gr.)) 21 Nov. 1909.

<sup>1</sup> Rz betyder Søn (zoon) af R. (Gostelie).

<sup>2</sup> Kønnen opgivet af Brasil.



Meldt af Professor Brasil (Laboratoire de Zoologie, l'Université, Caen, France) og af Konservator L. Berjonneau (Rue Carnot 70, Poitiers), der havde Anden til Udstopning for Jægeren.

15. Nr. 358. (♀<sup>1</sup>). Mærket 20 Okt. 1908.

Taget og atter sluppet i den samme Køje, den for fire Aar siden var fanget i (55° 23' n. Br. og 8° 25' ø. L. (Gr.)) 17 Sept. 1912.

Meldt af Køjemand Knudsen (Sønderho, Fanø).

Derefter skudt S. V. for Bordeaux i Bassin d'Arcachon paa en lille Ø, île des oiseaux (44° 42' n. Br. og 1° 10' v. L. (Gr.)) 30 Nov. 1912.

Meldt af Hr. P. Servan (323 B<sup>d</sup> de Caudéran, Bordeaux, France).

358 befandt sig, da den blev skudt, i Følge med to Hanner (der ogsaa blev dræbt, men ikke bar noget Mærke). Hr. Servan meddeler, at den smagte rigtig godt, da den blev rettet an, og tilføjer: »Man skulde ikke have troet, at den var saa gammel«. Fire Aar er vel i øvrigt ikke nogen Alder for en Spidsand.

16. Nr. 231. (Ung ♀<sup>2</sup>). Mærket 21 Sept. 1908 af Køjemand Knudsen. Stækket. Tilbragte c. 3+3 Uger henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmmekanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1909.

Fanget i en Køje ved Maas, en halv Snes km N. Ø. for 's Hertogenbosch (51° 41' n. Br. og 5° 18' ø. L. (Gr.)) c. 9 Dec. 1909.

Meldt af Køjeejer J. F. Gostelie (Havensingel 12, 's Hertogenbosch, Nederland).

17. Nr. 266. (Ung ♂<sup>3</sup>). Mærket 1 Okt. 1908 af Køjemand Anthonisen. Stækket. Tilbragte c. 10 + 14 Dage henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmmekanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1909.

Skudt ved Shannons Munding, i Clonderalaw Bay (52° 36' n. Br. og 9° 18' v. L. (Gr.)) 10 Dec. 1909.

Meldt af Hr. A. J. Boger (Wolsdon, Antony, Devonport, England).

Anden var sammen med flere andre Spidsænder.

<sup>1</sup> Kønnen opgivet af Knudsen. <sup>2</sup> Kønnen opgivet af Gostelie. <sup>3</sup> Kønnen opgivet af Boger.

**18.** Nr. 431. (Ung). Mærket 4 Okt. 1909 af Køjemand Anthonisen. Stækket. Tilbragte c. 10 + 14 Dage henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmmekanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1910.

Skudt en Snes km S. S. Ø. for Valencia, i Nærheden af Cullera (39° 10' n. Br. og 0° 16' v. L. (Gr.)) 11 Dec. 1910.

Meldt af Hr. Miguel Cotino (La Esmeralda, Bajada de San Francisco 34, Valencia, España) Formand for Jagtselskabet »La Piula«. Skibsmægler Carlos Christensen (Cullera) sendte ogsaa Meddelelse om Nr. 431, ligeledes Markis de Ezenarro (Valencia) (der vedlagde et Ud klip af Dagbladet »Las Provincias« for 13 Dec. 1910 angaaende Sagen) og Formanden for det kgl. Brevdueselskab »La Paloma Mensajera«, Hr. S. A. Estopiña (Rue Santa Ana B, Valencia).

Anden var, da den blev skudt, i Følge med to af de Spidsænder, der i Tusindvis opholdt sig paa Stedet.

**19.** Nr. 504. (Gammel ♂). Mærket 18 Okt. 1909.

Skudt i N. Ø. Frankrig, nær ved Belgiens Sydvestgrænse, tæt N. Ø. for Condé, i en Sump, der har dannet sig i en Sænkning i Jordsmonnet, som er foraarsaget ved Underminering for at bryde Kul. Sumpens Navn er Chabaud Latour (50° 28' n. Br. og 3° 37' ø. L. (Gr.)) 24 Dec. 1909.

Meldt af Hr. François Rousseau (Condé sur l'Escaut, Nord, France). Oplysninger om Terrænforhold m. m. er venligst sendt mig af Brødrene Direktør Louis Rousseau (Institution du Parangon, Joinville-le-Pont, Seine) og Dr. jur. Paul Rousseau (Valenciennes).

Anden var i Følge med fem andre Spidsænder. Vejret havde hidtil været meget mildt i Dpt. Nord.

**19 A.**<sup>1</sup> Nr. 512. (Ung ♀). Mærket 18 Okt. 1909.

Skudt paa Vest-Frankrigs Kyst, mellem Rochefort og La Rochelle, i Nærheden af de store Mosedrag Nord for Rochefort, ved Fouras (45° 59' n. Br. og 1° 6' v. L. (Gr.)) 27 Dec. 1913.

Meldt af Hr. Gazin (Treuil-Bussac, près Fouras, Charente-Inférieure, France), der havde læst om mit Mærkningsforsøg i »Le chasseur Français de St. Etienne« for Juli 1913.

<sup>1</sup> Meddelelsen om denne And indløb, efter at Kortet (S. 142) var tegnet; dens Løbenummer kunde derfor ikke blive i Flugt med de øvrige.

Hr. Gazin indsendte en lille Notice om Fangsten til «Le Chasseur Français», Febr. 1914, og jeg fik efter den Meddelelser derom baade fra Hr. Henry Taylor (Rue des Jardins 12, St. Brieu, Côtes-du-Nord, France) og fra Prof. A. Mathey-Dupraz (Colombier, Suisse).

Denne And undgik altsaa Bøsserne fire Aar længere end dens Kammerater **19** og **20**, der blev mærket samme Dag som den.

**20.** Nr. 510. (Ung ♂). Mærket 18 Okt. 1909.

Taget og atter sluppet i den samme Køje, hvori den var fanget første Gang, for ni Dage siden ( $55^{\circ} 23'$  n. Br. og  $8^{\circ} 25'$  ø. L. (Gr.)) 27 Okt. 1909.

Meldt af Fangstmand Knudsen (Sønderho, Fanø).

Derefter fanget i Gelderland, i Nærheden af Maas, ved Maasbommel ( $51^{\circ} 50'$  n. Br. og  $5^{\circ} 28'$  ø. L. (Gr.)) 31 Dec. 1909.

Meldt af Hr. A. H. Brand (Voorstraat 78—80, Dordrecht, Nederland).

Denne And var altsaa ikke naaet saa langt frem som dens Kammerat **19**.

**21.** Nr. 213 (♀<sup>1</sup>). Mærket 17 Sept. 1908 af Køjemand Knudsen. Den var — uden Tvivl under sit Ophold i Køjens Dam — blevet ude af Stand til at flyve, paa Grund af Svingfjersfælding, men mentes at kunne være flyvedygtig igen i Løbet af en fjorten Dages Tid og blev derfor efter Mærkningen sluppet ud i Køjedammen igen.

Skudt i det sydvestlige Frankrig, midtvejs mellem Bayonne og Toulouse, paa en oversvømmet Eng ved et Tilløb til Adours Biflod Arros, ved Navn Artêt ( $43^{\circ} 32'$  n. Br. og  $0^{\circ} 5'$  ø. L. (Gr.)) 3 Jan. 1909.

Meldt af Sagførerfuldmægtig Maurice Pérès (Mirande, Gers, France).

Denne And indløb der usædvanlig mange Meddelelser om. Fra Mirande fik jeg tilsendt et Eksp. af Søndagsbladet »Le Messenger de Mirande« for 10 Jan. 1909 med Omtale af Begivenheden, og derefter fik jeg Blade eller Udklip sendt fra følgende: Hr. Robert Behrend (Sekretær ved det danske Konsulat i Bordeaux) og Hr. E. Boucher (Apoteker i Arès, Gironde), der begge tilstillede mig »La petite Gironde« for 9. Jan. 09, Hr. Paul

<sup>1</sup> Kønnet opgivet af Knudsen.

Lafourcade (Café Daroles, Auch, Gers) der sendte Udclip af »l'Avenir republicain« for c. 10. Jan. 09), Villa Jules, (Cannes), Hr. O. Grove (Seclin, Nord), Fabrikant Spreckelsen (Viborg) og Redaktionen af »Vort Land« (København), der alle sendte »L'Echo de Paris« eller Udclip deraf. Hr. O. Grove er mulig en Dansk, der var paa Gennemrejse i Seclin; jeg fik i alt Fald min Takskrivelse til ham tilbagesendt fra Seclin med Postvæsenets Paaskrift: »Ubekendt«. Udklippet, som jeg fik af Fabrikant Spreckelsen, var sendt fra Paris til en ung fransk Dame, der den Gang var i Besøg i København hos en Kusine af Fabrikanten. Bladet havde i sin Notice skrevet, at Echo de Paris jo læstes allevegne, og at det skulde glæde Redaktionen, om Meddelelsen naaede den Viborgenser, der havde udsendt Anden. Jeg maa jo sige, at jeg ikke noksom kan paaskønne mine Medmenneskers Opmærksomhed med at være mig behjælpelig!

Ogsaa danske Blade optog Noticen, saaledes »Vort Land« (15 Jan. 09) og derefter »Viborg Stiftstidende« (16 Jan. 09) o. s. v.

I de franske Blade kaldtes Anden »sarcelle« (Krikand, *Anas crecca*), og jeg kunde derfor ikke nøjes med, hvad jeg ellers plejer at være tilfreds med, nemlig at faa sendt et Aftryk af Ringen. Hr. Pérès var da saa venlig paa min Anmodning at tilsende mig Foden (der heldigvis var blevet skaaret af Fuglen) med Ringen paa, saa jeg kunde konstatere, at der ikke var noget galt paa Færde, men at det virkelig var en Spidsand, det drejede sig om, saaledes som det efter min Notebog skulde være.

Hr. Robert Behrend (Bordeaux) var derefter saa venlig, under Overskriften »Les Surprises de la Chasse« at skrive en Notice i »La petite Gironde« (et Blad, der bl. a. er meget udbredt i Syd-Frankrig) for 24 Jan. 1909, hvori der gøres Rede for mit Ringmærkningsforsøg og opfordres til at fremkomme med mulig ikke indsendte Oplysninger om andre skudte Ringfugle.

**22.** Nr. 395. (Er en Gang blevet fanget i en Køje, stækket, mærket i Svømmehuden som Lokkeand, sat i Tæmmekasse og senere lukket ud i Køjens Dam, hvor den har tilbragt Tiden, til den blev flyvedygtig). Mærket 3 Sept. 1909 af Køjemand Knudsen.

Fanget i en Køje V. for Rotterdam, mellem Vlaardingen og Maassluis (51° 51' n. Br. og 4° 18' ø. L. (Gr.)) 5 Jan. 1911.

Meldt af Køjemand J. van der Mout (Zuidbuurt, Maasland, Nederland).

**23.** Nr. 335. (Ung, mærkelig lille af Vækst). Mærket 19 Okt. 1908.

Skudt i Nærheden af Valenciabugten, Syd for Albufera (se S. 147), ved Algemesi ( $39^{\circ} 12'$  n. Br. og  $0^{\circ} 27'$  v. L. (Gr.)) 5 Jan. 1909.

Meldt af Hr. Federico T. Palavicino (vgl. dansk Vicekonsul i Valencia, España).

**24.** Nr. 351. (♀<sup>1</sup>). Mærket 20 Okt. 1908.

Skudt i Nærheden af Valenciabugten, S. V. for Albufera (se S. 147), paa en oversvømmet Rismark ved Sollana ( $39^{\circ} 16'$  n. Br. og  $0^{\circ} 24'$  v. L. (Gr.)) 9 Jan. 1909.

Meldt af Markis de Ezenarro (Plaza de la Constitución 4, Valencia, España).

Anden var i Følge med fem andre Spidsænder.

**25.** Nr. 540. (Gammel ♂). Mærket 19 Okt. 1909.

Skudt i Provinsen Ferrara, S. V. for Valli di Comacchio, tæt ved S. Biagio, i en oversvømmet Lavning, Valle di canne ( $44^{\circ} 35'$  n. Br. og  $11^{\circ} 52'$  ø. L. (Gr.)) 27 Jan. 1913.

Meldt af Hr. Primo Magnani (S. Biagio d'Argenta, Provincia di Ferrara, Italia).

**26.** Nr. 559. (Indfanget som ung i Efteraaret 1909 af Køjemand Knudsen. Stækket. Tilbragte c. 3 + 3 Uger henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmmekanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev genfanget og) mærket 14 Aug. 1910 af Køjemand Knudsen. Blev sluppet ud i Dammen igen og har været flyvedygtig i Efteraaret 1910.

Fanget i en Køje i Zeeland paa Øen Schouwen ved Ellemeet ( $51^{\circ} 42'$  n. Br. og  $3^{\circ} 43'$  ø. L. (Gr.)) 4 Febr. 1912.

Meldt af Dr. E. D. van Oort (Leiden, Nederland).

**27.** Nr. 488. (Ung). Mærket 30 Okt. 1909 af Køjemand Knudsen. Stækket. Tilbragte c. 3 + 3 Uger henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmmekanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1910.

<sup>1</sup> Kønnen opgivet af de Ezenarro.

Skudt af en kroatisk Bonde, Gavde Manzoni, Ø. for Istrien paa Øen Krk (Veglia) i en Malariesump ved Navn Ponikve ( $45^{\circ} 5'$  n. Br. og  $14^{\circ} 34'$  ø. L. (Gr.)) 13 Febr. 1911.

Meldt af Dr. Jos. Palcic (Ordinariatus Episcopalis Veglensis, Küstenland, Oesterreich-Ungarn).

**28.** Nr. 371. (Ung). Mærket 20 Okt. 1908.

Skudt ved Dordognes Udløb i Gironde uden for Byen Bourg, paa en af de mange smaa, langstrakte Øer, som Gironde er rig paa, îlot de Croûte ( $45^{\circ} 2'$  n. Br. og  $0^{\circ} 34'$  v. L. (Gr.)) 14 Febr. 1909.

Meldt af Hr. François Daleau (Bourg-sur-Gironde, France).

**29.** Nr. 373. (♀<sup>1</sup>). Mærket 20 Okt. 1908.

Dræbt i Provinsen Valencia, ved Sollana (se S. 148) ( $39^{\circ} 14'$  n. Br. og  $0^{\circ} 23'$  v. L. (Gr.)) 14 Febr. 1909.

Meldt af Markis de Ezenarro (Plaza de la Constitución 4, Valencia).

Denne And, der blev mærket, sluppet og skudt samtidig med den foregaaende, var altsaa kommet noget længere mod Syd end denne. Den opbevares udstoppet af Markis de Ezenarro.

**30.** Nr. 518. Mærket 18 Okt. 1909.

Fanget i en Køje i Nærheden af Maas Vest for 's Hertogenbosch, tæt ved Vlijmen ( $51^{\circ} 42'$  n. Br. og  $5^{\circ} 13'$  ø. L. (Gr.)) 15 Febr. 1910.

Meldt af Hr. A. F. Mommersteeg (Vlijmen, Noord Brabant, Nederland).

**31.** Nr. 400. (Ung). Mærket 1 Sept. 1909 af Køjemand Anthonisen. Stækket. Tilbragte c. 10 + 14 Dage henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmme kanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1910.

Skudt Ø. for Calais, i en Fiskedam nær ved Floden Aa, ikke langt fra S. Folquin ( $50^{\circ} 57'$  n. Br. og  $2^{\circ} 4'$  ø. L. (Gr.)) 21 Febr. 1911.

Meldt af Hr. Berlette (Bourbourg, Nord, France).

Den var i Følge med tre andre Spidsænder, en Han og to Hunner.

<sup>1</sup> Kønnet opgivet af de Ezenarro.

**32.** Nr. 353. (Ung ♂). Mærket 20 Okt. 1098.

Skudt fra Skydehytte tæt ved Ferrara paa et oversvømmet Sted ved Navn »Valle ucellino« (»Fugledalen«) ( $44^{\circ} 50'$  n. Br. og  $11^{\circ} 38'$  ø. L. (Gr.)) 25 Febr. 1911.

Meldt af Hr. Paolo Zanardi (Impresa lavori pubblici, Ferrara, Italia).

Ogsaa fra Jægeren selv, Hr. Rag. Cav. Adriano Ravegnani (Direttore amministrativo nel Consorzio Idraulico II circondario, Ferrara), indløb Meddelelse om Fangsten.

Valle ucellino ligger tør om Sommeren, men staar paa Grund af sin lave Beliggenhed under Vand baade om Foraaret og Efteraaret og er da meget søgt af Vandfugle. Nr. 353 var i Følge med mange andre Spidsænder.

**33.** Nr. 376. (Ung ♂). Mærket 20 Okt. 1908.

Skudt paa Vestsiden af Lionbugten, en halv Snes km inde i Landet, N. Ø. for Narbonne, paa en oversvømmet Eng, mellem Vinhaver ved Coursan ( $43^{\circ} 14'$  n. Br. og  $3^{\circ} 3'$  ø. L. (Gr.)) 28 Febr. 1912.

Meldt af Gartner Elie Martinolles (Quai de la révolution 4, Coursan, Aude, France).

Anden var sammen med fem andre Spidsænder. Hr. Martinolles skrev en lille Notice om Begivenheden og indrykkede den i flere Blade, som »Le chasseur français«, »La Dépêche«, »Le petit Meridional« og »Le petit Marseillais«. Udclip af sidst nævnte Blad blev mig venligst tilsendt fra det danske Udenrigsministeriums Konsulent i Pressesager, Dr. phil. Aa. Friis, og fra nu afdøde Kammerherre Krabbe, der den Gang opholdt sig i Hyères.

**34.** Nr. 549. (Indfanget som ung i Efteraaret 1909 af Køjemand Knudsen. Stækket. Tilbragte c. 3 + 3 Uger henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmmekanal, og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev genfanget og) mærket 11 Aug. 1910 af Køjemand Knudsen. Blev derefter sluppet ud i Dammen igen og har været flyvedygtig i Efteraaret 1910.

Skudt af en professionel Jæger i Nærheden af Guadalquivirs Udløb, paa Isla mayor<sup>1</sup> (»Den store Ø«) ( $37^{\circ} 5'$  n. Br. og  $6^{\circ} 12'$  v. L. (Gr.)) 3 Marts 1912.

<sup>1</sup> Se: Edmundo Noël, Las márgenes del Guadalquivir, Sevilla 1890.

Meldt af Hr. J. Raoul Noël (Reyes Catolicos 25, Sevilla, España).

Isla mayor, der omflydes af to Arme af Guadalquivir, udgør en Del af de udstrakte Sumpstrækninger »Las Marismas« ved Guadalquivirs Munding. Her er ogsaa en af mine mærkede Krikænder omkommet<sup>1</sup>.

**35.** Nr. 336. Mærket 19 Okt. 1890.

Skudt af en Jæger ved Navn Attilio Mazzotti tæt ved Adriaterhavet, Ø. for Ravenna, ved Udløbet af »Fiumi uniti« (»de forenede Floder« Montone og Ronco) i et Fladvand mellem Klitterne, der dannes ved Flodtid og kaldes »Venarina« (44° 25' n. Br. og 12° 11' ø. L. (Gr.)) 4 Marts 1909.

Meldt af Købmand Giuseppe Gasperini (Via Rattazzi 1, Ravenna, Italia).

Anden var i Flok med andre Spidsænder.

E. Ninni har omtalt den i »Avicula« (et italiensk ornithologisk Tidsskrift, der indtil for nylig udkom i Siena) Maj 1910. S. 71.

**36.** Nr. 531. (Ung). Mærket 19 Okt. 1909.

Skudt ved den inderste Ende af Gironde paa oversvømmet Terræn i Nærheden af Brand Saint Louis (45° 10' n. Br. og 0° 40' v. L. (Gr.)) 4 Marts 1910.

Meldt af Hr. Celestin Rennaud (Brand pr. Etauliers, Gironde, France).

Anden var sammen med en halv Snes andre Spidsænder.

Hr. Rennaud er en gemytlig Mand; han anmelder mig Fuglen med følgende Ord:

»Min Kompliment for Opdrættelsen af Deres fortræffelige  
»And; vi har lige spist den til Frokost og jeg har vædet den  
»med nogle Glas gammel Bordeaux-Vin. Jeg beklager, at De  
»er saa langt borte; ellers kunde vi have klinket med hin-  
»anden«.

**37.** Nr. 542. (Gammel ♀). Mærket 19 Okt. 1909.

Vingskudt i en Sump ud mod Adriaterhavet (eller rettere ud til den Del deraf, der kaldes Canale di Traù) Vest for Spalato, i Nærheden af Traù (43° 32' n. Br. og 16° 16' ø. L. (Gr.)) 5 Marts 1911.

<sup>1</sup> Se Vidensk. Medd. fra naturhist. Forening i Kbhvn. 1908: H. Chr. C. Mortensen, Teal in winter p. 130, D<sup>1</sup>.



Meldt af Fabrikejer Lorenzo Gilardi (Spalato, Dalmatien, Oesterreich-Ungarn). Meddelelse indløb ogsaa fra Dr. Nick Givovich (Spalato).

Anden var i Følge med en Han af samme Art. Omend den efter Skuddet var ude af Stand til at flyve, var den dog kun let saaret (ved det ene Haandle). Det ødelagte Stykke af Vingen blev da klippet fra, hvorefter Anden blev holdt i Fangenskab en fjorten Dages Tid og Ringen taget af, for at der kunde laves et Aftryk af den til mig. Den 21 Marts 1911 undslap Anden (altsaa uden Mærke) og var, skønt der blev ledt efter den en hel Dag, ikke mere til at finde.

**38.** Nr. 503. (Ung ♀). Mærket 18 Okt. 1909.

Skudt i den vestre Del af Lagunepartiet ved Venezia, i Valle<sup>1</sup> Averno (45° 22' n. Br. og 12° 12' ø. L. (Gr.)) 7 Marts 1910.

Meldt af Jagt-Ornithologen, Greve E. Ninni (alla Maddalena 2139, Palazzo Erizzo, Venezia, Italia). Ogsaa Meddelelse fra Hr. Cesare Traldi (af Skibsekviperingsfirmaet »Brødr. Traldi«, Venezia), der havde skudt Anden.

Anden var sammen med en 5-6 andre Spidsænder. Skindet blev udstoppet og findes nu i Grev Ninnis Samling. En Meddelelse om Fangsten (og Opfordring til at indsende Meddelelse om andre eventuelle Fund af Ringfugle), skrevet af E. Ninni, findes i det ornithologiske Tidsskrift »Avicula« for Maj 1910 S. 71—72.

**39.** Nr. 338. (Ung ♀). Mærket 19 Okt. 1908.

Skudt godt et Hundrede Kilometer Ø. S. Ø. for Paris paa en stor Engstrækning (sat under Vand af Aube (Biflod til Seine)), ved Navn »La Pièce Quarante« (48° 32' n. Br. og 3° 54' ø. L. (Gr.)) 10 Marts 1910.

Meldt af Proprietær Alexandre Ségaut (Longueville pr. Méry sur Seine, Aube, France).

Anden var i Følge med fire andre Vildænder.

**40.** Nr. 525. (Gammel ♀). Mærket 19 Okt. 1909.

Skudt c. 150 km Ø. for Paris paa en af de store Enge, der findes langs med Marne, og som om Foraaret staar under Vand (48° 58' n. Br. og 4° 14' ø. L. (Gr.)) 11 Marts 1911.

<sup>1</sup> Ved »Valle« (egl. »Dal«) forstaas her et indelukket Areal, oversvømmet af Havvand og henlagt til Fiskeri og Jagt.

Meldt af Hr. Alexandre Godart (Rue du Collège 23, Châlons sur Marne, France).

Anden, der blev skudt fra en Skydehytte, var i Følge med en anden Spidsand, Han, der var meget sky og ikke vilde komme paa Skudhold.

41. Nr. 372. (Ung ♂). Mærket 20 Okt. 1908.

Skudt midt i Apenninerne, Ø.S.Ø. for Perugia, paa en Eng i Nærheden af Colfiorito (43° 1' n. Br. og 12° 53' ø. L. (Gr.)) 12 Marts 1910.

Meldt af Hr. Amerigo Bartolomei (Colfiorito pr. Foligno, Umbria, Italia).

Colfiorito er en Landsby med c. 1000 Indb., der ligger i et Pas paa Toppen af Apenninerne henved 800 Meter over Havet, hvorfor Klimaet kan blive temmelig barsk. I de Dage, da 372 blev skudt, blæste der en kraftig Vind fra N. Ø.; Temperaturen var omkring 0°, og det sneede stærkt.

Anden var sammen med 15 andre Spidsænder. Ringen blev taget af den og var endnu i Behold, da Jægeren underrettede mig om Fangsten, men blev borte for ham, inden han modtog min Anmodning om et Aftryk af den.

42. Nr. 214. (Ung). Mærket 18 Sept. 1908 af Køjemand Knudsen. Stækket og sat i Tæmmekanal, hvorfra den efter nogen Tids Forløb er lukket ud i Køjens Dam. Her har den saa opholdt sig, til den er blevet flyvedygtig i Efteraaret 1909.

Skudt godt 150 km N.Ø. for Paris, i Nærheden af St. Quentin, i en Dam ved et Tilløb til Seinens Biflod Oise, tæt ved Boué (50° 1' n. Br. og 3° 42' ø. L. (Gr.)) 13 Marts 1910.

Meldt af Retsfuldmægtig Jourdain (Le Nouvion en Thiérache, Aisne, France).

43. Nr. 442. (Ung ♀<sup>1</sup>). Mærket 7 Okt. 1909 af Køjemand Anthonisen. Stækket. Tilbragte c. 10 + 14 Dage henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmme kanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1910.

Skudt en Snes Kilometer N. V. for Napoli, ved Munden af Volturno (41° 1' n. Br. og 13° 56' ø. L. (Gr.)) 14 Marts 1911.

Meldt af Kavaleri-Kaptajn Luciano Torcigliani (Capua pr. Castel Volturno, Italia).

<sup>1</sup> Kønnet opgivet af Torcigliani.

44. Nr. 537. (♀). Mærket 19 Okt. 1909, saa sent paa Aftenen, at det var helt mørkt, da den blev sluppet.

Skuddt omtrent midt mellem Torino og Milano, tæt ved Palestro, i et inddæmmet Areal ved Floden Sesia (Biflod til Po) ( $45^{\circ} 17'$  n. Br. og  $8^{\circ} 32'$  ø. L. (Gr.)) 20 Marts 1910.

Meldt af Hr. Carlo Rovatti (Banca Commerciale Italiana, Torino, Italia). Ogsaa Meddelelse fra Jægeren, Hr. Pietro Delpiano (Vercelli) og Hr. Luigi Boffo (Vercelli)

Skuddet kom fra en Bøsse med en Kaliber af 38 mm, og sammen med 537 dræbtes to andre Spidsandehunner (*Anas acuta*) og tre Skeænder (*Anas clypeata*).

45. Nr. 362. (Ung ♂). Mærket 20 Okt. 1908.

Skuddt i Færd med at søge Føde paa en oversvømmet Rismark en halv Snes Kilometer N. V. for Padova, i Nærheden af Villaranza, ved en lille Biflod til Brenta ( $45^{\circ} 29'$  n. Br. og  $11^{\circ} 48'$  ø. L. (Gr.)) 26 Marts 1911.

Meldt af Hr. Luigi Mazzucato og af Jægeren, Hr. Giovanni Giaretta (begge fra Villafranca Padovana, Italia).

Anden var sammen med tre andre Spidsænder, hvoraf den ene (♀) blev skuddt.

46. Nr. 283. (Ung). Mærket 5 Okt. 1908 af Køjemand Anthonisen. Stækket. Tilbragte c. 10 + 14 Dage henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmmekanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1909.

Fanget i en Køje ved Maas, en halv Snes Kilometer N. Ø. for 's Hertogenbosch ( $51^{\circ} 41'$  n. Br. og  $5^{\circ} 18'$  ø. L. (Gr.)) i Marts eller April 1911.

Meldt af Køjeejer Gostelie (Havensingel 12, 's Hertogenbosch, Nederland).

47. Nr. 374. (Ung ♂). Mærket 20 Okt. 1908.

Fanget i en Køje ved Maas, en halv Snes Kilometer N. Ø. for 's Hertogenbosch ( $51^{\circ} 41'$  n. Br. og  $5^{\circ} 18'$  ø. L. (Gr.)) i Marts eller April 1911.

Meldt af Køjeejer Gostelie (Havensingel 12, 's Hertogenbosch, Nederland).

48. Nr. 361. Mærket 20 Okt. 1908.

Fundet død i den nordøstre Del af Irland, ved Vestsiden af Lough Neagh (54° 34' n. Br. og 6° 35' v. L. (Gr.)) i Beg. af April 1909.

Meldt af Hr. Hugh White (Brookend, Ardboe, Stewartstown, Co. Tyrone, Ireland).

Det er noget sent paa Aaret, at Anden har opholdt sig i Irland; det kunde maaske tænkes, at den har været anskudt og derved er blevet hindret i at følge med Kammeraterne.

49. Nr. 519. (Gammel ♂). Mærket 19 Okt. 1909.

Skudt c. 37 km V. S. V. for Helsingfors, i en lille, lavvandet og rørbevokset Vig med Brakvand N. for Kalfø (60° 3' n. Br. og 24° 19' ø. L. (Gr.)) 24 April 1910.

Meldt af Professor J. E. Rosberg (Helsingfors, Finland); siden har jeg faaet Meddelelse fra Jægeren, Fisker K. Emil Bostrøm (Pikkala, Kalfø, Käla St. Finland), der opbevarer Fuglen udstoppet. Mag. phil. E. W. Suomalainen (Åbo, Finland) var saa venlig at oplyse mig om Kalføs Beliggenhed m. m.

50. Nr. 313. (Gammel ♂). Mærket 19 Okt. 1908.

Skudt i Rusland paa Østsiden af Uralbjergene (Ø. for Perm) ved Floden Tagil, i Nærheden af Bjergværkerne ved Nisjnij Tagil (57° 56' n. Br. og 59° 51' ø. L. (Gr.)) 29 April 1910.

Meldt af Hr. Ivan Ivanovitsj Bobroff (Nisjnij Tagil, Russia).

Hr. Bobroff, der ansaa Ringens Adresse for utilstrækkelig, skrev foruden Adressen et Par Ord til vor Postmester uden paa Konvolutten og bad ham aabne den. I Brevet anføres følgende Motivering dertil: »Da jeg ved, at der intetsteds kommer saa mange Mennesker sammen, som paa Poststationerne, beder jeg Dem indtrængende om at udbrede Efterretningen (om denne And); maaske kommer der et Menneske, som ved noget om Ringen«. Et frisk lille Pust helt ovre fra Halvasien! Da Brevet imidlertid var skrevet paa Russisk, som ingen forstod her, gled det uaabnet gennem Posthuset og kom i mine Hænder efter den miskendte Adresse alene. Hr. Forststuderende Arn. Stamm i St. Petersborg har været saa god at oversætte det for mig.

51. Nr. 402. (Ung ♂<sup>1</sup>). Mærket 8 Okt. 1909 af Køjemand Anthonisen. Stækket. Tilbragte c. 10 + 14 Dage henholdsvis i

<sup>1</sup> Kønnet opgivet af Divoff.

Tæmmekasse og Tæmmekanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1910.

Skudt i det vestlige Rusland i Nærheden af Ilmen Sø, ikke langt fra Novgorod (58° 31' n. Br. og 31° 17' ø. L. (Gr.)) 2 Maj 1913.

Meldt af Hr. M. M. Divoff (Bestyrelsen for de kejserlige Ejendomme, Novgorod, Russia).

**52.** Nr. 398. (♂<sup>1</sup>). (Er en Gang fanget i en Køje, stækket, mærket som Lokkeand, sat i Tæmmekasse og Tæmmekanal og derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig). Mærket 4 Okt. 1909 af Køjemand Knudsen.

Skudt af Bonden Tschuproff nær ved Floden Petschora, ved Bifloden Pischma, omtrent der, hvor Pischma og Zylma flyder sammen, inden de forenede træder ud i Petschora (65° 26' n. Br. og 52° 7' ø. L. (Gr.)) 10 Maj 1910.

Om denne And fik jeg Meddelelse fra flere Sider. Først fra Hr. Serge Kerelli (Vétérinaire Inspecteur, rue des Postes, St. Petersbourg), senere fra Prof. Thienemann (Rossitten) (efter et Tidsskrift, der udgives af »La société d'Archangel pour l'étude du Nord de la Russie« (Den Archangelske Forening til Udforskning af det nordlige Rusland)) og Legationssekretær J. C. Kruse ved det danske Udenrigsministerium, der havde faaet en Meddelelse fra den kgl. Konsul i Archangelsk (efter nys nævnte Tidsskrift). Anden blev fremdeles omtalt i Dagspressen. Af Mellemskoleelev H. V. Johansen (Viborg) fik jeg et Udklip af »Aarhus Stiftstidende« for 5 Juli 1910 efter det russiske Blad »Swiet«, og af Adjunkt Hammer (Viborg) et Udklip af det dansk-amerikanske »Dannevirke« (27 Juli 1910), der udkommer i Jowa (ligeledes efter »Swiet«). Fru Astrid Boisen f. Melskens (Nyborg) og Kommunelærerinde Frk. Landt (Viborg) sendte mig Udklip af »Politiken« for 10 Aug. 1910, og fra »Politiken«s Redaktion modtog jeg det Udklip af »Archangelskija Vjedomosti«, som laa til Grund for »Politiken«s Notice, og som var sendt af en af dette Blads Læsere i Rusland.

**53.** Nr. 233. (Ung). Mærket 22 Sept. 1908 af Køjemand Knudsen. Stækket. Tilbragte c. 3+3 Uger henholdsvis i Tæmme-

<sup>1</sup> Kønnet opgivet af Thienemann.

kasse og Tæmmekanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1909.

Skudt et godt Hundrede Kilometer Syd for den nordlige Polarkreds Ø. for det hvide Hav i Nærheden af Mesen<sup>1</sup> (65° 49' n. Br. og 44° 14' ø. L. (Gr.)) 10 Maj 1910.

Meldt af Hr. Galakronoff (Mesen, Archangelsk, Russia). Senere indløb Meddelelse fra Prof. Thienemann (Rossitten), der havde faaet Underretningen fra Prof. D. von Kaygorodoff (St. Petersburg Forst-Institut).

Denne And, der blev skudt samme Dag som 52, var paa sin Vej mod Ynglepladserne ikke kommet saa langt Øst paa — der mangler endda mer end 300 km — som den, men den var naaet noget nærmere til den nordlige Polarkreds og til de store, skovløse Tundraer.

For at faa nærmere Underretning om Fundet, skrev jeg til den elskværdige Meddeler, og da hans Navn ikke var let læseligt, kalkerede jeg det, som jeg undertiden ved lignende Lejligheder med Held har gjort, uden paa Konvoluten, i det Haab, at Postvæsenet i Mesen vilde kunde tyde det. Men desværre har det sandsynligvis ikke været i Stand dertil; jeg fik i alt Fald aldrig noget Svar. (Senere har en polsk Dame, Frøken Nagórska, læst Navnet for mig, saaledes som det er meddelt ovenfor).

54. Nr. 281. (Ung). Mærket 5 Okt. 1908 af Køjemand Anthonisen. Stækket. Tilbragte c. 10 + 14 Dage henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmmekanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1909.

Skudt Østen for det hvide Hav, i Nærheden af Byen Mesen<sup>2</sup> (65° 49' n. Br. og 44° 14' ø. L. (Gr.)) mulig i Beg. af Maj 1910.

Meldt af Hr. Derkowsky (Mesen, Archangelsk, Russia); Brevkortet er dateret 18 Maj 1910.

55. Nr. 486. (Ung ♂<sup>3</sup>). Mærket 30 Okt. 1909 af Køjemand Knudsen. Stækket. Sat i Tæmmekasse og Tæmmekanal. Den 10 Dec. 1909 blev den lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1910.

<sup>1</sup> Samme Steds som 54.

<sup>2</sup> Samme Steds som 53.

<sup>3</sup> Kønnen opgivet af Knudsen.

Fanget og sluppet igen i den samme Køje, hvor den var fanget første Gang ( $55^{\circ} 23'$  n. Br. og  $8^{\circ} 25'$  ø. L. (Gr.)) 26 Maj 1913.

Meldt af Køjemand Knudsen (Sønderho, Fanø).

56. Nr. 278. (Ung ♀<sup>1</sup>). Mærket 4 Okt. 1908 af Køjemand Anthonisen. Stækket. Tilbragte c. 10 + 14 Dage henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmmekanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1909.

Skudt Nord for den nordlige Polarkreds i Nærheden af Petschoras Udløb, i Timan-Tundraen c. 8 km. V. for Byen Oksina ( $67^{\circ} 36'$  n. Br. og  $52^{\circ} 30'$  ø. L. (Gr.)) 29 Maj 1911.

Meldt af Dyr læge K. W. Rodionoff (Bakteriologisk Laboratorium, Archangelsk, Russia), der forøvrig opgiver Fangstdagen til at være 23 Maj. Da jeg skrev op til »La Société d'Archangel pour l'Etude du Nord de la Russie« for at bede dette Selskab meddele mig mulige Tilfælde af Fangst af en af mine mærkede Ænder, sendte man mig derfra Meddelelse om denne And, med Opgivelse af, at den var skudt 29 Maj 1911. Senere fik jeg fra Professor Thienemann Underretning om, at Nr. 278 (i Følge Prof. D. v. Kaygorodoff (St. Petersborg Forst-Institut) var blevet omtalt i de russiske »Ornithologische Mitteilungen«, 1912, Nr. 1, og paa min Forespørgsel var Prof. Kaygorodoff saa venlig at meddele mig, at denne Opgivelse var taget fra Meddelelserne fra den Archangelske Forening til Udforskning af det nordlige Rusland 1911 Nr. 17; Anden omtales her som »formodentlig *Anas crecca* L.«.

57. Nr. 286. (Ung). Mærket 5 Okt. 1908 af Køjemand Anthonisen. Stækket. Tilbragte c. 10 + 14 Dage henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmmekanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, men er sluppet ud derfra og er gaaet bort til det godt 10 km brede, lavvandede Farvand, der skiller Fanø fra Jylland.

Fanget paa Jyllands Kyst, lige over for det Sted, hvor den var bleven mærket, en halv Snes Kilometer N. V. for Ribe, ved Stranden ud for Vilslev Enge ( $55^{\circ} 23'$  n. Br. og  $8^{\circ} 40'$  ø. L. (Gr.)) 18 Juli 1909.

<sup>1</sup> Kønnen opgivet af den Archangelske Forening til Udforskning af det nordlige Rusland.

Jeg fandt en Meddelelse i »Viborg Stiftstidende« 3 Aug. 1909 efter »Ribe Stiftstidende« 2 Aug. 1909 og skrev ned til Gaardejer Anton Iversen, (Gredsted, Gredstedbro St.), der havde faaet fat paa Anden; han meddelte mig da, at den var stækket og derfor kunde fanges.

**58.** Nr. 299. (Ung). Mærket 6 Okt. 1908 af Køjemand Anthonisen. Stækket. Tilbragte c. 10 + 14 Dage henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmme kanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, men er ligesom **57** sluppet ud derfra.

Fanget (endnu ude af Stand til at flyve) c. 15 km S. Ø. for det Sted, hvor den var mærket, paa den anden Side af det godt og vel en halv Snes Kilometer brede lavvandede Farvand; som adskiller Fanø fra Jylland, ved Stranden ud for Ribe ( $55^{\circ} 22'$  n. Br. og  $8^{\circ} 40'$  ø. L. (Gr.)) 18 Juli 1909.

Meldt af Frk. Hansine Møller (Præstegade, Ribe).

Anden er fanget samme Dag som **57**, men lidt længere mod Syd.

**59.** Nr. 288. (Ung). Mærket 6 Okt. 1908 af Køjemand Anthonisen. Stækket. Tilbragte c. 10 + 14 Dage henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmme kanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1909.

Skudt ved Dwinas Munding i det hvide Hav ved den nedlagte Fæstning Nowo Dwinskaja ( $64^{\circ} 44'$  n. Br. og  $40^{\circ} 17'$  ø. L. (Gr.)) 24 Juli 1910.

Meldt af Professor Palmén (Helsingfors), der havde læst om Fangsten i Meddelelserne fra den Archangelske Forening til Udforskning af det nordlige Rusland for August 1910. Det opgives her, at Fuglen er skudt af Hr. Petroff i Solombola (Forstad til Archangelsk), og at den var »meget mager«, hvad der mulig kan tyde paa, at den havde ruget (slgn. **62**).

**60.** Nr. 380. (Ung ♀). Mærket 20 Okt. 1908.

Skudt c. 150 km N. Ø. for Kijew, i en Mose ved Landsbyen Bilmatschewka, lidt S. for Borsna ( $51^{\circ} 15'$  n. Br. og  $32^{\circ} 22'$  ø. L. (Gr.)) 29 Juli 1909.

Meldt af Hr. V. Onufrieff (Itschna, Guvernement Tschernigow, Russia).

I Mosen, der ligger umiddelbart op til Landsbyen, er der i Følge Hr. Onufrieff fuldt op af baade tamme og vilde Ænder. Nr. 380 var i Følge med to Ænder »af en anden Art«.



Det har undret mig at faa Meddelelse om en Spidsand, mærket paa Fanø, fra dette Sted i Rusland, men jeg vil foreløbig afholde mig fra at gisse, ad hvilken Vej den er kommet derind. Hr. Onufrieff mener, at der yngler Spidsænder i Guvernementet Tschernigow, og Nr. 380 kan jo, efter den Tid, den er truffet paa ved Borsna, godt have gjort det. Hr. Onufrieff skrev en Notice om Fangsten til et russisk Tidsskrift for Jagt og opgav der min Adresse, men jeg har ikke siden hørt fra den Egn.

**61.** Nr. .0. (♀<sup>1</sup>). Mærket i et af Efteraarene 1908—1910 incl.

Skudt i Nærheden af det nordlige Ishav, paa Nordkysten af Rusland, et Stykke Ø. for det hvide Hav, nær ved en Arm af Tschesskaja Bugten ved Navn Indiga Bugt, ved Floden Wörei (67° 40' n. Br. og 49° 38' ø. L. (Gr.)) 28 à 31 Juli 1912.

Meldt af Forststuderende Hr. Sudarikoff (Jagtforeningen af Studenter ved Forstinstitutet i St. Petersborg).

Anden, der var temmelig mager (slgn. 62) havde et Kuld halvvoxsne Ællinger med sig.

Den Samojede, der gjorde Fuglen i Stand, saa Ringen, tog den af og rettede den ud. Desværre er den senere gaaet midt over, saaledes at jeg kun fik den ene Halvdel tilsendt og derfor ikke kan meddele Andens Nummer.

**62.** Nr. 230. (♀<sup>2</sup>). Er et tidligere Aar blevet fanget i »Albue Køje« paa Fanø i Nærheden af »Gamle Køje«, hvor den nu blev taget. Blevden Gang stækket og mærket i Svømmehuden som Lokkeand. Sad i Tæmmekasse og Tæmmekanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har tilbragt Tiden, til den blev flyvedygtig). Mærket 21 Sept. 1908 af Køjemand Knudsen.

Skudt i Finland, 20 km N. for den nordlige Polarkreds, jaget op fra en Eng ved Kemi-Elven, lige over for Kemijärvi Kirkeby (66° 42' n. Br. og 27° 28' ø. L. (Gr.)) 4 Aug. 1909.

Meldt af Hr. Kalle Kerkelä (Kemijärvi, Uleåborgs Län, Finland).

Anden havde to store, dog ikke flyvefærdige Unger med sig og var noget mager »sandsynligvis fordi den havde ruget« skriver Hr. Kerkelä (slgn. 59 og 61).

**63.** Nr. 238. (Ung). Mærket 22 Sept. 1908 af Køjemand Knudsen. Stækket. Tilbragte c. 3 + 3 Uger henholdsvis i Tæmme-

<sup>1</sup> Kønnnet opgivet af Sudarikoff.

<sup>2</sup> Kønnnet opgivet af Knudsen.

kasse og Tæmmekanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1909.

Skudt af David Johansson i Mellemsverige, ved Sydkysten af Hjälmarens, c. 20 km Ø. S. Ø. for Ørebro, ved Biskopsvrak  $59^{\circ} 13' \text{ n. Br. og } 15^{\circ} 31' \text{ ø. L. (Gr.)}$  August 1912.

Meldt af Redaktionen af »Nerikes Allehanda«, der havde en Notice derom 4 Sept. 1913. Fra Hr. David Johansson fik jeg senere meddelt, at Anden, der blev skudt svømmende i Hjälmarens, havde seks Unger med sig.

**64.** Nr. 289. (Ung). Mærket 6 Okt. 1908 af Køjemand Anthonisen. Stækket. Tilbragte c. 10 + 14 Dage henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmmekanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvorfra den er sluppet ud.

Skudt ved Slesvigs Kyst, Øst for Romø, ud for Byen Brøns ( $55^{\circ} 12' \text{ n: Br. og } 8^{\circ} 11' \text{ ø. L. (Gr.)}$ ) 10 Aug. 1909.

Meldt af Bager Ole Olsen (Brøns, Slesvig).

**65.** Nr. 383. Mærket 20 Okt. 1908.

Skudt i Syd-Sverige, ved Kalmar-Sund, i Nærheden af Påskallavik ( $57^{\circ} 10' \text{ n. Br. og } 16^{\circ} 30' \text{ ø. L. (Gr.)}$ ) i Sept.(?) 1909.

Meldt af Hr. Carl Bjørk (Vånevik, Påskallavik, Sverige) den 12 Sept. 1909. Datum for Fangsten har ikke kunnet oplyses.

**66.** Nr. 271. (Ung). Mærket 1 Okt. 1908 af Køjemand Anthonisen. Stækket. Tilbragte c. 10 + 14 Dage henholdsvis i Tæmmekasse og Tæmmekanal og blev derefter lukket ud i Køjens Dam, hvor den saa har opholdt sig, til den blev flyvedygtig i Efteraaret 1909.

Skudt i finsk Lapland, 200 km Nord for den nordlige Polar-kreds, i Enontekis Sogn ved den Wuontisjärvi By (der er flere af samme Navn), som har  $68^{\circ} 27' \text{ n. Br. og } 23^{\circ} 57' \text{ ø. L. (Gr.)}$  i Sept.(?) 1912.

Meldt af Forstmester Justus Montell (Muonio, Lapland).

Ringene blev forevist Forstmesteren under et Besøg, han gjorde i Wuontisjärvi By i September 1912, men han føler sig ikke overbevist om, at den opgivne Tid for Fangsten er den rigtige, da Jagtloven just ikke overholdes strengt af Menigmand; det kan godt tænkes, at Fuglen er skudt tidligere paa Aaret, før Jagten er gaaet ind, men det har jo ingen Betydning for denne Afhandling; der er ingen Tvivl om, at Anden har været ved Wuontisjärvi for at yngle.

DE MELDTE, MÆRKEDE SPIDSÆNDER, ORDNEDE EFTER  
GENFANGST-AAR.

(Geografisk Længde er angivet efter Greenwich).

**1908**

Oktober .....	55° 23'	n. Br.....	8° 35'	ø. L.....	1
22 — .....	55° 23'	n. Br.....	8° 25'	ø. L.....	2
20 November .....	57° 48'	n. Br.....	4° 8'	v. L.....	13

**1909**

3 Januar .....	43° 32'	n. Br.....	0° 5'	ø. L.....	21
5 — .....	39° 12'	n. Br.....	0° 27'	v. L.....	23
9 — .....	39° 16'	n. Br.....	0° 24'	v. L.....	24
14 Februar .....	45° 2'	n. Br.....	0° 34'	v. L.....	28
14 — .....	39° 14'	n. Br.....	0° 23'	v. L.....	29
4 Marts .....	44° 25'	n. Br.....	12° 11'	ø. L.....	35
Beg. April.....	54° 34'	n. Br.....	6° 35'	v. L.....	48
18 Juli .....	55° 23'	n. Br.....	8° 40'	ø. L.....	57
18 — .....	55° 22'	n. Br.....	8° 40'	ø. L.....	58
29 — .....	51° 15'	n. Br.....	32° 22'	ø. L.....	60
4 August .....	66° 42'	n. Br.....	27° 28'	ø. L.....	62
10 — .....	55° 12'	n. Br.....	8° 11'	ø. L.....	64
September .....	57° 10'	n. Br.....	16° 30'	ø. L.....	65
27 Oktober .....	55° 23'	n. Br.....	8° 25'	ø. L.....	20
27 — .....	55° 23'	n. Br.....	8° 25'	ø. L.....	3
28 — .....	54° 40'	n. Br.....	8° 20'	ø. L.....	4
17 November .....	51° 41'	n. Br.....	5° 18'	ø. L.....	12
21 — .....	46° 23'	n. Br.....	1° 12'	v. L.....	14
9 December.....	51° 41'	n. Br.....	5° 18'	ø. L.....	16
10 — .....	52° 36'	n. Br.....	9° 18'	v. L.....	17
24 — .....	50° 28'	n. Br.....	3° 37'	ø. L.....	19
31 — .....	51° 50'	n. Br.....	5° 28'	ø. L.....	20

**1910**

15 Februar .....	51° 42'	n. Br.....	5° 13'	ø. L.....	30
4 Marts .....	45° 10'	n. Br.....	0° 40'	v. L.....	36
7 — .....	45° 22'	n. Br.....	12° 12'	ø. L.....	38
10 — .....	48° 32'	n. Br.....	3° 54'	ø. L.....	39
12 — .....	43° 1'	n. Br.....	12° 53'	ø. L.....	41

13 Marts	50° 1'	n. Br.	3° 42'	ø. L.	42
20 —	45° 17'	n. Br.	8° 32'	ø. L.	44
24 April	60° 3'	n. Br.	24° 19'	ø. L.	49
29 —	57° 56'	n. Br.	59° 51'	ø. L.	50
10 Maj	65° 26'	n. Br.	52° 7'	ø. L.	52
10 —	65° 49'	n. Br.	44° 14'	ø. L.	53
Maj	65° 49'	n. Br.	44° 14'	ø. L.	54
24 Juli	64° 44'	n. Br.	40° 17'	ø. L.	59
Efteraar	54° 45'	n. Br.	8° 32'	ø. L.	6
—	54° 45'	n. Br.	8° 32'	ø. L.	7
15 November	39° 14'	n. Br.	0° 23'	v. L.	10
17 —	54° 45'	n. Br.	8° 32'	ø. L.	11
11 December	39° 10'	n. Br.	0° 16'	v. L.	18

## 1911

5 Januar	51° 51'	n. Br.	4° 18'	ø. L.	22
13 Februar	45° 5'	n. Br.	14° 34'	ø. L.	27
21 —	50° 57'	n. Br.	2° 4'	ø. L.	31
25 —	44° 50'	n. Br.	11° 38'	ø. L.	32
5 Marts	43° 32'	n. Br.	16° 16'	ø. L.	37
11 —	48° 58'	n. Br.	4° 14'	ø. L.	40
14 —	41° 1'	n. Br.	13° 56'	ø. L.	43
26 —	45° 29'	n. Br.	11° 48'	ø. L.	45
Marts eller April	51° 41'	n. Br.	5° 18'	ø. L.	46
— — —	51° 41'	n. Br.	5° 18'	ø. L.	47
29 Maj	67° 36'	n. Br.	52° 30'	ø. L.	56

## 1912

4 Februar	51° 42'	n. Br.	3° 43'	ø. L.	26
28 —	43° 14'	n. Br.	3° 3'	ø. L.	33
3 Marts	37° 5'	n. Br.	6° 12'	v. L.	34
Juli	67° 40'	n. Br.	49° 38'	ø. L.	61
August	59° 13'	n. Br.	15° 31'	ø. L.	63
September	68° 27'	n. Br.	23° 57'	ø. L.	66
17 —	55° 23'	n. Br.	8° 25'	ø. L.	15
31 Oktober	54° 45'	n. Br.	8° 32'	ø. L.	5
Efteraar	55° 23'	n. Br.	8° 25'	ø. L.	8
—	55° 23'	n. Br.	8° 25'	ø. L.	9
30 November	44° 42'	n. Br.	1° 10'	v. L.	15

## 1913

27 Januar .....	44° 35' n. Br.....	11° 52' ø. L.....	<b>25</b>
2 Maj .....	58° 31' n. Br.....	31° 17' ø. L.....	<b>51</b>
26 — .....	55° 23' n. Br.....	8° 25' ø. L.....	<b>55</b>
27 December.....	45° 59' n. Br.....	1° 6' v. L....	<b>19 A</b>

Naar man lader Blikket løbe ned ad de Kolonner, der angiver geografisk Bredde, ser man vel i store Træk en bølgeformig Bevægelse af Andeflokkene Nord paa eller Syd paa, men Flokkene er bredt ud over store Strækninger. Det har jo dernæst vist sig, at de enkelte Ænder, der en Gang har været sammeu (som altsaa f. Eks. er mærket paa en og samme Dag) ingenlunde altid følges ad paa deres Rejse.

DE MELDTE, MÆRKEDE SPIDSÆNDER, ORDNEDE EFTER  
GENFANGST-STED.

Himlens vilde Fugle er jo uafhængige af politiske Grænser. Om Landet kaldes Danmark, Rusland eller Spanien, er dem ligegyldigt, naar det blot byder dem noget at æde, Vand til at pjaske sig i og en vindskærmet Plet, hvor de kan sove i Fred. Men for den Læser, der er mere fortrolig med de politiske Rigers Udstrækning end med geografisk Bredde- og Længdeangivelse, anføres Ænderne her (under Henviisning til Kortet S. 142 med dets Datumer), ordnede indenfor Landegrænser:

England, se Irland og Skotland.

Fanø (med den jyske Kyst ligeoverfor): **1, 2, 3, 8, 9, 15, 20, 55, 57** og **58**.

Finland: **49, 62, 66**.

Frankrig: **14, 15, 19, 19 A, 21, 28, 31, 33, 36, 39, 40, 42**.

Frisiske Øer (med den slesvigske Kyst ligeoverfor): **4, 5, 6, 7, 11, 64**. (Se endvidere Fanø).

Holland: **12, 16, 20, 22, 26, 30, 46, 47**.

Irland: **17, 48**.

Italien: **25, 32, 35, 38, 41, 43, 44, 45**.

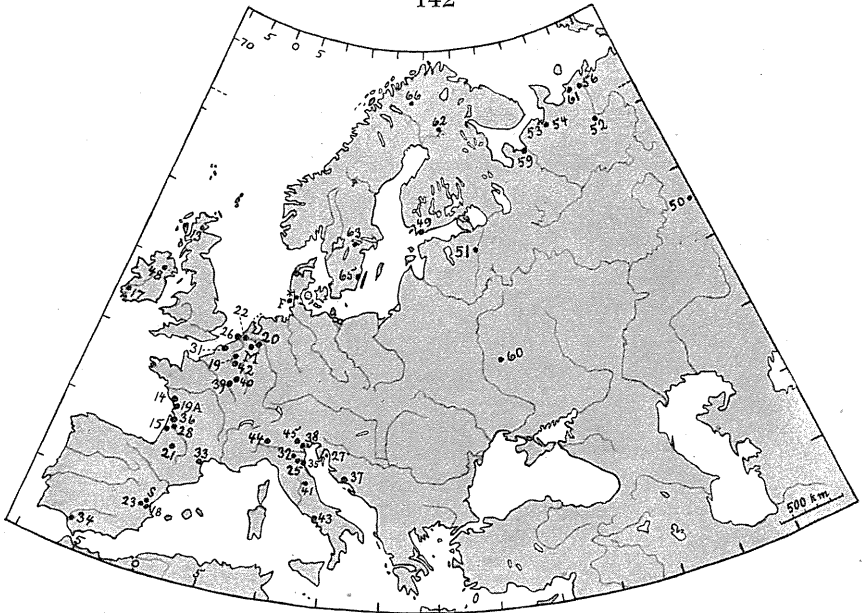
Rusland: **50, 51, 52, 53, 54, 56, 59, 60, 61**. (Se endvidere Finland).

Skotland: **13**.

Spanien: **10, 18, 23, 24, 29, 34**.

Sverige: **63, 65**.

Østerrig-Ungarsk Kystland: **27, 37**.



Billede 3. Kortskitse med Angivelse af de Steder, hvorfra de mærkede Spids-  
ænder er meldt.

(De opførte Numre er de samme som S. 118—138. Tidsangivelserne for Rus-  
lands Vedkommende er efter saakaldt »ny Stil«, altsaa samme Datum, som vi an-  
giver her i Danmark).

\* (Fanø og den lige overfor liggende Kyst af Jylland): **1, 2, 3, 8, 9, 15, 20, 55, 57, 58.**

F (Andre Frisiske Øer og Slesvigs Kyst): **4, 5, 6, 7, 11, 64.**

M (Egne ved Maas): **12, 16, 30, 46, 47.**

S (Sollana): **10, 24, 29.**

<b>1</b>	*	X	1908	<b>21</b>	3	I	1909	<b>44</b>	20	III	1910
<b>2</b>	*	22	X 1908	<b>22</b>	5	I	1911	<b>45</b>	26	III	1911
<b>3</b>	*	27	X 1909	<b>23</b>	5	I	1909	<b>46</b>	M	III el. IV	1911
<b>4</b>	*	28	X 1909	<b>24</b>	S	9	I 1909	<b>47</b>	M	III el. IV	1911
<b>5</b>	F	31	X 1912	<b>25</b>		27	I 1913	<b>48</b>		IV	1909
<b>6</b>	F	Efteraar	1910	<b>26</b>		4	II 1912	<b>49</b>	24	IV	1910
<b>7</b>	F	Efteraar	1910	<b>27</b>		13	II 1911	<b>50</b>	29	IV	1910
<b>8</b>	*	Efteraar	1912	<b>28</b>		14	II 1909	<b>51</b>	2	V	1913
<b>9</b>	*	Efteraar	1912	<b>29</b>	S	14	II 1909	<b>52</b>	10	V	1910
<b>10</b>	S	15	XI 1910	<b>30</b>	M	15	II 1910	<b>53</b>	10	V	1910
<b>11</b>	F	17	XI 1910	<b>31</b>		21	II 1911	<b>54</b>		V	1910
<b>12</b>	M	17	XI 1909	<b>32</b>		25	II 1911	<b>55</b>	*	26	V 1913
<b>13</b>		20	XI 1908	<b>33</b>		28	II 1912	<b>56</b>		29	V 1911
<b>14</b>		21	XI 1909	<b>34</b>		3	III 1912	<b>57</b>	*	18	VII 1909
<b>15</b>	*	17	IX 1912	<b>35</b>		4	III 1909	<b>58</b>	*	18	VII 1909
	og	30	XI 1912	<b>36</b>		4	III 1910	<b>59</b>		24	VII 1910
<b>16</b>	M	9	XII 1909	<b>37</b>		5	III 1911	<b>60</b>		29	VII 1909
<b>17</b>		10	XII 1909	<b>38</b>		7	III 1910	<b>61</b>			VII 1912
<b>18</b>		11	XII 1910	<b>39</b>		10	III 1910	<b>62</b>		4	VIII 1909
<b>19</b>		24	XII 1913	<b>40</b>		11	III 1911	<b>63</b>			VIII 1912
<b>19 A</b>		27	XII 1909	<b>41</b>		12	III 1910	<b>64</b>	F	10	VIII 1909
<b>20</b>	*	27	X 1909	<b>42</b>		13	III 1910	<b>65</b>			IX 1909
	og	31	XII 1909	<b>43</b>		14	III 1911	<b>66</b>			IX 1912

## I HVILKE MAANEDER OPHOLDER SPIDSÆNDERNE SIG I DE LANDE, SOM DE BESØGER?

Paa de Spørgeark, som jeg har udsendt, naar nogen har meldt mig en skudt Spidsand, findes ogsaa Spørgsmaal om, paa hvilke Tider Spidsænderne opholder sig i Meddelerens Egn. Mange Jægere har besvaret disse Spørgsmaal, og deres Svar sammenstilles da her. De kan i alt Fald, indtil videnskabelige Undersøgelser foreligger, give et foreløbigt Billede i grove Træk af Forholdene.

Til Fanø ( $\text{VIII} - \frac{\text{XI}}{2}$ ) kommer Spidsænderne i August-September Maaned og bliver til midt i November. (Meddelt af Køjemand Anthonisen Sønderho).

Paa Amrum ( $\frac{\text{VIII}}{2} - \frac{\text{XI}}{2}$ ) indfinder Spidsænderne sig midt i August, og de bliver der til Midten af November. Adskillige af de først ankommende er magre (mulig Hunner, der har haft Æg og Ællinger at passe?),<sup>1</sup> men de æder sig snart fede ude paa Vaderne (den dyndede Havbund, som Vandet løber bort fra i Ebbetiden). (Strandfoged J. W. Jensen, Nebel).

Irland ( $\frac{\text{IX}}{2} - \text{III}$ ). Ved Mundingen af Shannon er der mange Spidsænder fra Slutningen af September til Marts Maaned (*Boger* (17)).

Skotland (X—XI og III). Spidsænderne ses, om end ikke i stort Tal, i Oktober og November, og de ankommer om Efteraaret langs Landets Kyst fra Syd. I stor Mængde træffes de i Marts Maaned, sammen med Pibeænder. Undertiden bliver de paa Stedet om Sommeren og yngler. (*Mac Leod* (13)).

Holland (X—XII og II—IV). Spidsænderne ankommer midt i Oktober eller (ved daarligt Vejr) endnu tidligere. (*J. van der Mout* (22)).

De ses endnu i Nov. og Dec. saa længe som Vejret ikke bliver koldt, ja kan ved stadig mildt Vejr endog overvintre (*Mommersteeg* (30)). Ved Frostvejr forsvinder de, men viser sig igen, saa snart Vandene bliver aabne i Februar og Marts, ja træffes endog, hvis Vejret er koldt, til sidst i April. (*Gostelie* (12)).

Frankrig.

1) (Nordlig Del X—Frostperiode og II—III). Spidsænderne ankommer ved Udgangen af Sept. og bliver, til Frosten kommer. Saa forsvinder de, for atter at vise sig i Februar-Marts. (*Ber-*

<sup>1</sup> Slgn. 62.

lette (31)). De er hyppigere paa Tilbagerejsen om Foraaret end paa Udrejsen om Efteraaret (*Godart* (40)), (*Jourdain* (42)) og (*François Rousseau* (19)).

2) Midten af Vestkysten (XI—XII og III—IV). Spidsænderne ankommer i November-December, men overvintret ikke, flyver videre, og viser sig først igen om Foraaret, i Marts-April. (*Brasil* (14)).

3) Sydlig Del (XI og  $\frac{II}{2}$ — $\frac{IV}{2}$ ). Kun faa om Efteraaret i November Maaned men mange om Foraaret, fra midt i Februar til hen i April. (*Martinolles* (33)).

Ved første Øjekast synes det mærkeligt, at Spidsænderne, som det fra flere Sider meddeles, ikke er saa hyppige om Efteraaret, da de kommer fra Ynglepladserne med alle de unge, som i Foraaret, da de vender tilbage fra Vinteropholdsstederne, hvor der ustandselig er skudt løs paa dem. Hr. *Godart* (40) mener, at det kommer af, at Oversvømmelserne om Efteraaret er mindre udstrakte end efter Regnen om Vinteren. I Virkeligheden er der naturligvis færre Ænder om Foraaret; men de, der er tilbage, kommer da mere ud for Bøsserne end om Efteraaret.

#### Spanien.

1) Valencia (IX og X — II og III). Ænderne ankommer til Albufera<sup>1</sup> allerede i Sept.-Okt. Maaned, hvad jo er tidligt imod det, der opgives for Vest- og Sydfrankrigs Vedkommende, og bliver i Vinterkvarter der til Febr.-Marts, hvis der da ikke i Mellemtiden indtræffer Frost, som lægger et tyndt Isdække over de udstrakte Vandflader; sker dette, flyver de længere Syd paa. (*De Ezenarro* (24)) og (*Miguel Cotino* (18)).

2) »Las Marismas« ved Udløbet af Guadalquivir (XII—IV). Spidsænderne opgives at opholde sig her fra December til April. (*J. Raoul Noël* (34)).

#### Italien. Nordlig Del.

1) Vercelli (mellem Torino og Milano) (VIII—X og III—IV). Spidsænderne overvintret ikke, men forekommer, ligesom i Frankrig, paa Træk, Efteraar og Foraar. (*Pietro Delpiano* (44)).

2) Padova (III). Spidsænderne ses mest om Foraaret, særlig i Marts, men ikke hyppigt. (*Giovanni Giarretta* (45)).

3) Venezia ( $\frac{VIII}{2}$ —XI og II— $\frac{IV}{2}$ ). Dobbelttræk: Efteraarstræk især i Okt. og Nov., Foraarstræk i Februar og Marts. Det kan hænde, at nogle Spidsænder overvintret. (*E. Ninni* (38)).

<sup>1</sup> Se Side 148.



4) Ferrara (III). Der ses ikke mange Spidsænder om Efteraaret; enkelte kan iagttages om Vinteren, naar der ikke er Is, men de fleste ses om Foraaret, til Slutningen af Marts. (*Paolo Zanardi* (32) og *Primo Magnani* (25)).

5) Ravenna (XI—XII og III—IV). Dobbelttræk; enkelte kan overvintre. (*G. Gasperini* (35)).

Mellemste Del.

1) Umbrien (XI og III). Dobbelttræk, hovedsagelig i November og Marts. (*Amerigo Bartolomei* (41)).

2) Volturno. Spidsænder forekommer kun sparsomt om Efteraaret, men de er almindelige om Foraaret (*Luciano Torcigliani* (43)).

Dalmatien. Kun faa Spidsænder om Efteraaret; de overvintre ikke. Om Foraaret er der flere af dem. (*Lorenzo Gilardi* (37)).

Jeg er i Reglen hurtig og let kommet i Forbindelse med Jægere paa Spidsændernes Vej Sydvest paa fra Danmark, og de har næsten altid besvaret mine Breve overordentlig venligt; en beklager endog, at vi sidder saa langt fra hinanden, at vi ikke kan drikke et Glas Vin sammen, — en anden opfordrer mig til endelig at komme og besøge ham, hvis jeg kommer til hans Land. Derimod har jeg haft megen Vanskelighed ved at faa Svar fra Nord-Øst, særlig fra Rusland. Jeg har ganske vist jævnlig faaet Ande-Breve paa Russisk, men da jeg desværre ikke forstaar dette Sprog, har jeg maattet svare paa Tysk, Fransk og Engelsk. Og mine Anmodninger paa disse Sprog om nærmere Oplysninger er i Reglen blevet ubesvarede. Kun eet Sted fra har jeg en fugleinteresseret Friluftsmands Svar, nemlig fra

Finland, fra Kemi-Elven ved den nordlige Polarkreds ( $\frac{V}{2} - \frac{X}{1}$ ). Her indtræffer Spidsænderne i Slutningen af Maj og bliver til Begyndelsen af Oktober. (*Kerkelä* (62)).

Fra den nordøstlige Del af Rusland (V—VII), Egnene ud mod det hvide Hav og det nordlige Ishav, foreligger Meddelelser om Spidsænder, der er skudt i Maj (52, 53, 54, 56) og Juli (59, 61), altsaa i Yngletiden.

De skudte Spidsænder tegner følgende Billede af deres Liv:

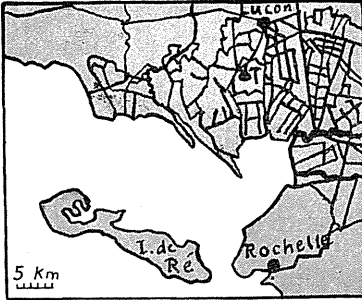
1) Ynglesteder til helt op i det nordøstligste Europa, omkring den nordlige Polarkreds.

2) Vinterophold i Kystlande Syd for 40° n. Br.

3) Rejse: Langsomt frem og tilbage gennem Vesteuropas Kystlande.

## HVILKE SLAGS STEDER OPSØGER SPIDSÆNDERNE PAA DERES REJSE?

Det er naturligtvis den samme Art Steder, der tiltaler Ænderne, hvor i Europa de saa finder dem. Man høre:



Billede 4. Bugten »Anse de l'Aiguillon«, omgivet af Moser, der er gennemskaaret af Kanaler. (Disse er for Tydeligheds Skyld tegnet for brede).

Holland: Spidsænderne kommer, saa snart som Markerne bliver oversvømmede af Vand (*Gostelie (12.)*)

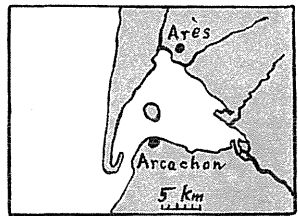
Irland: I Munden af Shannon samles Spidsænder med Krikkænder og Pibeænder paa de murede Flader, der ligger tørre i Ebbetiden. (*Boger (17)*).

Frankrig:

1) Nord og Øst om Bugten »Anse de l'Aiguillon« (N. for la Rochelle) strækker sig en Snes Kilometer ind i Landet mægtige Mose- og Engstrækninger »Les Marais«, der efter hollandsk Mønster er gennemskaaret med Kanaler paa Kryds og tværs og desuden bl. a. gennemstrømmes af Floden Sèvre Niortaise. Vældige Arealer sættes her om Vinteren under Vand og danner da »en uhyre Vandflade, hvoraf kun hist og her nogle Engstumper rager op«. (*Brasil (14)*).

At her saa er Vandfugle i Overflodighed er selvsagt.

2) Bassin d'Arcachon er en Strandsø S. V. for Bordeaux med Diametre paa c. 12 og 17 km. Den ligger i Læ for Vestenstormene bag en Landtunge, men har aaben Forbindelse med Atlanterhavet ved Sydenden af Tungen, og denne Munding er saa bred, at Vandet i Bassinet er salt. Den største Dybde er henved 20 m, men mange Steder er der kun 10 à 5 m dybt. Is er næsten ukendt. Bunden er mange Steder mudret, og langs med Bredderne afveksler Enge med Fiskedamme, Fyrretræsplantager og Olivenhaver. En lille Ø i Bassinet kaldes île des oiseaux. Her samles Tusinder af Gæs, Ænder og andre Vandfugle, særlig naar det bliver koldt. (*P. Servan (15)*).



Bill. 5. Bassin d'Arcachon med »île des oiseaux« (»Fugleøen«).

3) Coursan (Aude), N. Ø. for Narbonne. I Slutningen af Marts, efter megen Regn og Oversvømmelse, er her mange Spidsænder. Étang de Gruisson og Étang de Capestang flyder saa sammen over Enge og Vinhaver, hvor Vandet vadsker Saltet ud af Jorden og dræber Rodlusene (Phylloxera). Ænderne kommer ude fra Havet (Lionbugten) med Østenvind og Regn og flyver tilbage til Havet igen, naar det bliver Tørrevejr med vestlig Vind. (*Martinolles* (33)).

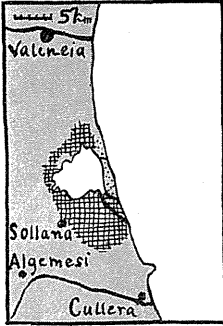
I Italien træffes Spidsænderne paa lignende Lokalteter, som der i det foregaaende er givet Eksempler paa. Valle Uccellino staar saaledes under Vand Foraar og Efteraar (*Paolo Zanardi* (32)). Og om Bassin d'Arcachon minder Valli di Comacchio, ud mod Adriaterhavet, Syd for Pos Udløb. Denne store Samling af Bassiner (»Valle«, Pluralis »Valli«, betyder egentlig »Dal«) maaler mod Vest en 10-15 km fra Nord til Syd, men forlænger sig ovre mod Øst til c. 28 km; dens vest-østlige Udstrækning er c. 25 km, og Vandfladen er skilt fra Adriaterhavet ved en Landtange, der kun er faa Kilometer bred og flere Steder gennemskaaret af Kanaler. Vandet er salt (fordi det staar i direkte Forbindelse med Havet, der ved Flodtid sender sine Vande ind i Bassinet (*E. Ninni*) og kun i sjældne Tilfælde lægger der sig en tynd Isskorpe over det. Det er kun et Par Meter dybt, og Bunden er mudret. Langs Bredderne vokser allehaande Sumpplanter (*Primo Magnani* (25)).

#### ET VINTERKVARTER FOR SPIDSÆNDFR.

Ved Albufera de Valencia (S. for Byen Valencia) synes forskellige danske Vandfugle at overvintre; jeg har saaledes faaet Bud derfra baade om Spidsand (*Anas acuta*), Hættemaage (*Larus ridibundus*) og Hejre (*Ardea cinerea*). En lille Beskrivelse af denne Lokaltet tør derfor være paa sin Plads her; Beretningen afgives paa Grundlag af Oplysninger fra Markis de Ezenarro i Valencia, en Mand, der har vist den største Interesse for mit Fuglemærkningsforsøg, og som jeg skylder stor Tak for Utrættelighed i at hjælpe mig med at skaffe de Efterretninger til Veje, som jeg har haft Brug for.

Albufera er en Strandsø (Navnet »Albufera« betyder »Sø«) ved Valenciabugten, noget i Lighed med vor Ringkøbing Fjord, som den saa ud, inden Gennemskæringen ved Hvide Sande dannedes.

Søen er rundagtig af Form, med en Diameter af c. 6 km. Den adskilles fra Middelhavet (Valenciabugten) ved en smal Landstrimmel, som ud mod Havet bestaar af nøgne Klitter, men ind mod Søen er beplantet med Fyrretræer, der for Tiden har naaet en Højde af 6—8 m. I ældre Tider var Søen



Billede 6. Albufera de Valencia (»Valencias Sø«). Det kvadrerede Terræn er Rismarker, det prikkede er Klit.

meget længere og havde aaben Forbindelse med Havet mod S. Ø. (i Stielers Handatlas fra 1868, der har benyttet et Kort fra 1829, ses Udløbet endnu); men i vore Dage findes der paa dette Sted to Kanaler, »Perelló«, med en Bredde af c. 50 m mod Syd, og »Perellonet« (næsten 100 m bred) henved 4 km nordligere, Disse Kanaler er ud mod Havet forsynet med Stigbord, der lukkes ved Højvande, for at der ikke skal trænge noget salt Vand ind igennem dem. Søen faar Tilløb fra mange

Smaastrømme og menes desuden at have Kilder i Bunden; den har derfor fersk Vand og ligger aldrig tør, men Dybden er for øvrigt kun ringe,  $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$  m. Langs med Bredderne og ellers rundt omkring findes store Rørstrækninger. Op til Søen grænser lavt liggende Landstrøg, og paa dem dyrkes der Ris; — et Par Steder er der en lille Samling Hytter, hvor der bor Fiskere, som har Arbejde paa Søen eller ude paa Middelhavet. Naar Rishøsten er forbi, lukker man for Søens Afløb til Havet. Albufera gaar da over sine Bredder og oversvømmer Rismarkerne, saa der dannes uoverskuelige Vand- og Sumpstrækninger (»pantanos«), der holder sig hele Vinteren igennem og kun sjældent dækkes af Is, omend Temperaturen om Natten nu og da kan gaa ned under Nul.

Enhver, der kender lidt til Naturen, vil vide, at saadanne Lokalteter som de beskrevne er noget for Vandfugle, og det er da ogsaa Titusinder af Svømmere (bl. a. Spidsænder) og Vadere, der i sky lignende Flokke samles her ved Efteraarstid og derefter forbliver paa de gode Madsteder hele Vinteren. (*De Ezenarro (24)*).

#### EN YNGLEPLADS FOR SPIDSÆNDER.

En Trækfugl som en Spidsand fører, som det fremgaar af det foregaaende (og som man da for øvrig længe har vidst), en

meget omflakkende Tilværelse. Man har sammenlignet en saadan Fugls Liv med Nomadens, og det passer vel ogsaa ganske godt: den har ikke noget egentligt Hjem. Eller man kunde maa-ske sige: den har to Hjem, et Sommerhjem mod Nord og et Vinterhjem mod Syd, og en god Del af Aaret bruger den til at rejse frem og tilbage mellem sine Hjem. Fastest er den knyttet til Sommerhjemmet, hvor Hunnerne et Par Maaneder igennem, for at passe Æg og Unger, opholder sig paa et Omraade, der maa være ret indskrænket for et vinget Væsen. Og her har Fuglen vel ogsaa mest Fred — som man skal have det i sit Hjem — hvad enten den nu er kommen til Steder, hvor der ikke er mange Mennesker, eller fordi de Mennesker, som er der, dog lader den i Ro lige i Yngletiden.

Jeg har ingen Jægers Beskrivelse af Spidsændernes Ynglepladser paa de russiske Tundraer; — at de yngler der, er der vel ingen Tvivl om (se f. Eks. 61), — men fra Bøger ved man jo ogsaa ret godt, hvorledes der ser ud inde paa en Tundra. Derimod har jeg fra Hr. Kerkelä i Kemijärvi en Beskrivelse af en Yngleplads i Finland, lidt Nord for den nordlige Polarkreds, ved Kemi-Elven. Her er mange Vildænder. Hr. Kerkelä meddeler, at han paa en lille Tur en Morgen i Begyndelsen af August 1909 saa flere Hundrede Spidsænder. Og Graaænder (*Anas boscas*), Krikænder (*Anas crecca*) og især Pibeænder (*Anas Penelope*) er der endnu flere af.

Hr. Kerkelä skriver nu:

»Kemi-Elven, der Sonden for Kemijärvi Kirkeby (paa Andrées Handatlas betegnet som Kemiträsk) udvider sig til en Sø, gaar hvert Foraar over sine Bredder, saaledes at der langs med den dannes store Enge, der gødes af det Slam, som Vandet medfører, og som giver rigeligt med Hø (300—350 svenske Lispund pr. Tønde Land). Elvdalen er 2 km bred eller endnu bredere, og langs dens lave Bredder vokser der »sjögräs« og »vass« (Siv og Rør) i det kun  $\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$  Meter dybe Vand. Ude i Elven findes langstrakte Holme (af indtil et Par Kilometers Længde) med Enge og Smaasumpe paa, og imellem Holmene er der undertiden ikke mere end c.  $\frac{1}{2}$  Meter Vand, saa der ikke er til at komme frem med Baad.

Paa disse Holme og paa Engene langs Elven er der ypperlige Bo- og Gemmesteder for Vandfugle, der da ogsaa yngler der i store Masser«. (Kerkelä (62)).

## JAGT PAA SPIDSÆNDERNE.

En Spidsands Liv er de fleste Dage af Aaret en uafbrudt Række af Livsfarer; overalt omkring og under sig kan den pludselig og uformodentlig se et dræbende Ildsvælg aabne sig. Intet Under da, at de Ænder, der har været med til at se Glimtet og høre Knaldet, samt til at se Kammerater blive liggende hjælpeløse paa Pladsen, for Fremtiden bliver dobbelt opmærksomme, og at de flygter ved den mindste Antydning af Fare. Køjemændene paa Fanø meddeler, at Ænderne flyver op fra Køjens Dam, naar der falder et Skud, selv om det er langt borte; hvis det en stille Aften er saa fjernt, at det kun lyder som et svagt Smæld, bliver de maaske først liggende et Øjeblik, parate til hurtig Udrykning, men kommer der saa et lille Smæk til, pjasker de rappende op. Paa Ynglepladserne, der ofte findes i tyndt befolkede Egne, efterstræbes Spidsænderne, heldigvis for Artens Bestaaen, ikke saa voldsomt. Men des flere omkommer der paa de andre Tider af Aaret.

I Danmark fanges Ænderne om Efteraaret i Køjer paa Fanø, og en Del bliver desuden skudt, men vel ikke saa mange, at det kan have synderligt at sige.

I Tyskland findes Køjer baade paa Føhr, Amrum, Pelworm og Nordstrand.

I Holland er der Masser af Køjer, hvor Fangsten foregaar baade om Efteraaret og i det tidlige Foraar, ved koldt Vejr til langt ind i April Maaned.

I England er ogsaa en Del Køjer, men i de europæiske Lande længere Syd paa drives Jagten paa anden Maade.

I Frankrig er der, som vi har set, flere Steder vidtstrakte Samlingspladser for Vildænderne, og her skydes de i store Mængder.

Paa de smaa Øer i Gironde, N. for Bordeaux, jager man dem om Natten paa følgende Maade. Et stort tomt Vinfad lægges paa Jorden og graves i denne Stilling lidt ned, saaledes at Ænderne af det bliver Gavle i en lille Hytte. Gennem et Hul, som saves foroven, altsaa paa Siden af Vinfadet, kommer man ind i Hytten. I den ene Gavl (og maaske flere andre Steder) laves en vandret Skydespalte, hvorigennem en Bøsse af svær Kaliber kan stikkes. Foran dette Skydeskaar har man gravet en lille Dam, i hvilken der tøjres nogle tæmmede Vildænder. I hver Tønde er der saa to Jægere, hvoraf den ene har Vagt, medens

den anden sover paa Sivmaatterne, der er bredt ud over Sandet inde i Tønden; de skyder i Reglen en 5 à 6, men undertiden indtil 25 Ænder paa en Nat. (*Daleau* (28)).

I Nærheden af Bordeaux har man ude i Moserne bygget bekvemt indrettede Skydehytter, der endog staar i telefonisk Forbindelse med hinanden. (*Daleau*).

Ved Bassin d'Arcachon (se S. 146) fangede man tidligere mange Ænder ved Hjælp af store, lodretstillede Næt, der forneden dannede en Slags Lomme, som Ænderne kom ned i, naar de var fløjet mod Nættene. Men denne Jagt er nu gaaet af Brug, fordi Ænderne ikke er saa talrige som før. (*Daleau*).

Spanien. Der er tidligere (S. 147) givet en Beskrivelse af Albufera de Valencia, hvor saa mange Vandfugle overvintrer. At der her drives Jagt i stor Maalestok er ikke til at undres over. Spidsænderne spreder sig paa de oversvømmede Rismarker omkring Albufera om Natten for at faa Føde, og de lokkes da ved udstrøet, uskallet Ris hen til Garn, der kan slaas over dem ved Hjælp af et Reb, som gaar ind i en Hytte, hvor Jægeren sidder i Skjul; — et halvt Hundrede Ænder (af forskellige Arter) kan saadan et Næt tage paa en Nat.

I de første Morgentimer vender Ænderne fra de mest lavvandede Steder tilbage til Søen og de oversvømmede Strækninger (»Pantanos«), der omgiver den og modtages da der med fuld Salut. Forskellige Jagtselskaber, f. Eks. fra Valencia, har lejet store Strækninger baade af selve Albufera og af »Pantanos«; hver Mand faar Brev paa sit Stykke. Jægeren stages saa et Par Timer før Solopgang ud til sin Post i en fladbundet Pram; et tomt Vinfad er sat fast i den dyndede Bund ved Hjælp af fire Stokke; i Tønden er anbragt et Sæde og uden paa den er bundet Rør o. l. som Skjul. Naar nu en Flok Lokkeænder af Træ er tøjret tæt op til Tønden, tager Jægeren Plads i denne, medens Pramføreren gemmer sig med Fartøjet i Rørene i Nærheden for at være ved Haanden til at samle dræbte og anskudte Ænder op, — og Forestillingen kan begynde. Store Mængder Fugle dræbes saadan en Dag; 200—300 Stk. er det ikke ualmindeligt, at hver Jæger faar for sin Part. Heldigvis for Ænderne er der ikke Jagt hele Ugen igennem; hver Lørdag gaar det løs, de andre Dage er der Fred. (*De Ezenarro* (24)).

Det er store Strækninger af Landet omkring Albufera, der sættes under Vand. Forbi Sollana og helt ned ad Cullera til, en

god halv Snes Kilometer fra Søens sydlige Ende, oversvømmes Markerne, saa der bliver en Flade paa 60—70,000 Hektar af fersk Vand med en Dybde af 80—90 cm. Jagtparterne («puestos» o: »Poster») er paa c. 200 Hektar hver, og Tønden, der er c. 1,1 m høj og altsaa rager en 20-30 cm op over Vandfladen, anbringes midt i hver Parcel paa sine fire lange Ben, der er skruet paa den øverste Rand af Tønden og derfra skræver ned i den bløde Bund. (*Cotino* (18)).

Der sættes fremdeles hist og her Løbedoner for Ænderne.

Italien. Ogsaa her tyndes Ændernes Skarer ud. Et Par Meddelelser fra italienske Jægere vil vise det.

I Podalen er Bifloden Sesia inddiget ved Byen Palestro for at holde Vandet tilbage for Agerdyrkningens Skyld, og her samles, navnlig om Foraaret, en uhyre Mængde Vildænder, der jages fra store fladbundede Baade, overdækkede med Vandplanter, som langsomt styres hen mod Andeflokkene, der ligger paa Vandet. Paa 100 à 120 Meters Afstand løsner Skytten et Skud med den 50 til 80 kg vægtige Andekanon, der staar paa et Drejestativ i Bunden af Baaden og har en Kaliber af 38 mm, hvorefter han og hans Hjælper hurtigst mulig ror hen til Stedet for at samle de dræbte Ænder op og skyde de anskudte ihjel med en almindelig Jagtbøsse. (*Delpiano* (44)).

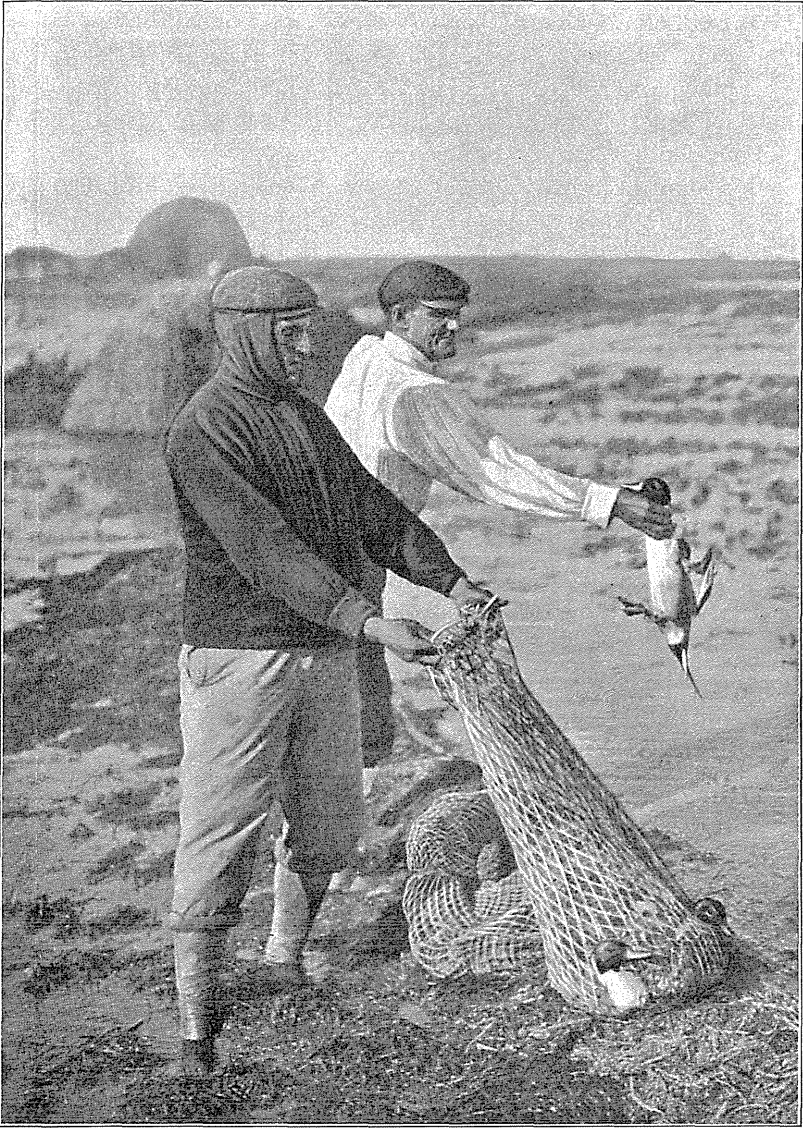
Ved Venezia foregaar Jagten som »Caccia di botte«, (Tøndejagt), altsaa fra en stor Tønde, der er nedgravet i Dyndet, støttet af tre Pæle og ombunden med Sumpplanter. Inden for Bøsseskuds Afstand anbringes Lokkeænder af Træ; Skytten lader sig sætte ud til Tønden ved første Morgengry og kan da i Løbet af Morgentimerne skyde et Par Hundrede Ænder. Meddelelsen skød endog en Gang 345 Ænder paa een Dag, (Pibeænder (*A. Penelope*), Krikænder (*A. crecca*), Skeænder (*A. clypeata*) og Spidsænder (*A. acuta*). Pibeænder og Krikænder er der flest af. (*E. Ninni* (38)).

Et meget stort Antal Spidsænder bliver dræbt i Valli di Comacchio (se S. 147). Ænderne opholder sig om Dagen ude i Adriaterhavet, men kommer om Natten ind til de lavvandede Steder, »Valli«, for at æde og jages da med Bøsse. (*Gasparini* (35)).

---

Naar man nu summerer de Tusinder af Ænder op, der hvert Aar fanges i Køjerne og dertil lægger dem, der skydes og fanges i sydligere Lande, maa man virkelig forbavses over, at der endnu





Billede 7. Fangst af Ænder i Næt paa oversvømmede Rismarker ved Albufera de Valencia. Den ene af Mændene rækker en sprællende Spidsand frem. En anden Spidsand stikker Hovedet ud gennem Nættet. I Baggrunden ses nogle af de Hytter, hvorfra man ved Hjælp af et Reb kan slaa Fangsnættet over Ænderne. (Efter et Billede i Ugebladet »Letras y figuras« (for 11 Marts 1911), der er sendt mig fra Markis de Ezenarro).

hvert nyt Efteraar kan være »Skyer« af Ænder tilbage. Men disse Fugle formerer sig jo stærkt og har mange Steder fredelige Ynglepladser; — hvor dette er, vil man ved denne Afhandling have faaet et lille Fingerpeg om for Spidsandens (*Anas acuta*) Vedkommende.

Men man skulde jo alligevel ikke synes, at det kunde blive ved at gaa, og forskellige Jægere har da ogsaa meddelt mig, at Ænderne ikke forekommer saa talrigt som tidligere paa deres Egn. (*Godart* (40), *Daleau* (S. 151) o. fl.).

Naar det nu efterhaanden viser sig, at Andeflokkene tyndes kendetligt ud, vil der ikke være andet for — hvis man da ønsker dem bevarede — end at indføre internationale Fredningsbestemmelser. I Øjeblikket vil det vistnok være ret umuligt at faa dette i Stand, men under et stærkt Pres af Fare for Ændernes Forsvinden vil det vel en Gang kunne lade sig gøre.

#### TIL SLUT

maa det være mig tilladt at udtale min hjærteligste Tak til alle dem, baade herhjemme og rundt omkring i det øvrige Europa, der paa en eller anden Maade har gjort det muligt for mig at faa disse Linier skrevet. Først og fremmest rettes Takken til Carlsbergfondet, uden hvis Støtte Andeforsøget ikke havde kunnet gøres. Og dernæst til Køjemændene N. J. Anthonisen og J. M. Knudsen, som med stor Interesse har deltaget i Mærkningen af Ænderne, og som beredvillig og uden at trættes har besvaret mine mange Spørgsmaal. Min Kollega, Adjunkt Sixhøi her i Viborg, samt nys afdøde kgl. dansk Konsul Skram i Havre og Sekretær ved det kgl. danske Konsulat i Bordeaux, Hr. Behrend, er jeg taknemlig for venligst ydet Oversættelsesarbejde. Og mangfoldige andre føler jeg mig forbunden. Min bedste Tak til hver især!

#### RÉSUMÉ.

##### PILETS MARQUÉS.

Introduction<sup>1</sup> (p. 113—116). Pendant les automnes 1908, 1909 & 1910, 320 pilets (*Anas acuta*) ont été marqués à l'une des pattes par

<sup>1</sup> Voir la liste des traités p. 113. »Fra Fuglemærkningsstationen i Viborg« («Quelques détails de la station pour le marquage des oiseaux à Viborg») est suivi d'un résumé en anglais.

un anneau portant mon adresse; la Fondation Carlsberg a couvert les frais y relatifs. Jusqu'au 31 Décembre 1913, j'ai reçu communicatins au sujet de 67 de ces canards. Tous avaient été marqués dans l'île de Fanø, après y avoir été attrappés à l'aide d'un «Køje» (canardière).

Sur le plan schématique p. 113 A représente un étang, B des canaux recouverts de filets dans lesquels les canards sont attirés par des appeaux; chaque canal aboutit à une nasse (C). La partie étroite de B<sup>1</sup> peut être séparée de l'autre partie par une porte à glissière (D). E est un »Tæmmekasse«, petit bassin où les canards nouvellement pris et rognés restent de 10 à 20 jours (jusqu'à ce qu'ils consentent à manger de l'orge en présence du gardien de la canardière); alors seulement, on les laisse entrer dans la partie étroite de B<sup>1</sup> »Tæmme-kanalen«, où ils séjournent de 2 à 3 semaines, jusqu'à ce qu'ils aient appris à ne plus entrer dans la nasse qui termine le canal, avec les canards sauvages qu'on y chasse. On les met ensuite dans l'étang A où, tout en continuant à être nourris dans les canaux, ils passent à peu près un an, jusqu'à ce qu'ils redeviennent capables de voler. Alors ils émigrent, mais se souvenant toujours de la bonne nourriture de la canardière, ils y reviennent d'année en année, accompagnés souvent de nouveaux canards, qui sont capturés à leur tour. Des 67 pilets mentionnés plus haut, 28 étaient de ces appeaux, habitués ainsi à voir le gardien de la canardière et à manger le grain qu'il leur jetait dans le canal, tout en restant d'ailleurs aussi »sauvages« que les étourneaux, les mouettes et les cigognes qui suivent le laboureur pour ramasser des vers de terre. Leur faculté sensitive et leur sensibilité aux conditions météorologiques n'ont pas souffert. Ces anciens appeaux sont si peu nombreux par rapport à leurs camarades de voyage qu'il n'est guère vraisemblable que ce soit eux qui dirigent les autres oiseaux de passage (s'ils les guidaient, ils ne feraient probablement que continuer à mener le vol aux canardières, même en hiver). Ils peuvent donc servir à nous renseigner sur les routes de migration, etc., aussi bien que les canards complètement sauvages.

Les pilets signalés, catalogués suivant la date de leur capture (p. 116—138). Il est accordé à chaque canard trois paragraphes au moins:

1) Numéro du canard correspondant à la carte p. 142, numéro que portait la bague, (âge du canard au moment du marquage, sexe) et date du marquage.

2) Nom, latitude et longitude du lieu de capture et date de la capture.

3) (et peut-être 4) Noms et adresses des informateurs dans l'ordre où les informations sont arrivées.

Viennent ensuite d'autres renseignements.

Les pilets signalés, catalogués suivant l'an (p. 139) et le lieu de leur capture (p. 141).

Pendant quels mois les canards séjournent-ils dans les pays qu'ils visitent? (p. 143—145). Plusieurs chasseurs m'ont

communiqué les mois pendant lesquels les pilets séjournent dans leurs contrées, et en attendant des recherches scientifiques, ces communications peuvent bien nous dépendre à grands traits l'état des choses.

Après le nom du pays, les mois sont indiqués entre parenthèses au moyen de chiffres romains, par exemple  $\frac{x}{1}$  première moitié d'Octobre,  $\frac{xi}{2}$  dernière moitié de Novembre.

Aussi bien de la France que de l'Italie on me dit que les canards sont plus nombreux au printemps qu'en automne, probablement parce que les inondations sont plus fréquentes au printemps.

Les canards tués retracent le tableau suivant de leur vie:

1) Lieux de couvaison au N. E. (même au nord du cercle polaire arctique).

2) Quartier d'hivernage: côtes sur la mer, au sud de  $40^{\circ}$  lat. N. (et en Irlande?).

3) Voyages: lents, aller et retour le long des côtes de l'Europe occidentale.

Quels sont les endroits préférés par les pilets pendant leurs migrations? (p. 146). Prairies et champs inondés (fig. 4), terrains marécageux près de la mer se desséchant à marée basse, lacs séparés de la mer par un isthme (fig. 5) etc.

Un quartier d'hivernage des pilets (p. 147). L'Albufera de Valencia (v. fig. 6) est un lac situé dans la partie est de l'Espagne à environ  $39^{\circ} \frac{1}{2}$  lat. N. Un isthme, coupé par des canaux-à-écluses, le sépare de la Méditerranée. Le diamètre de la superficie du lac est d'environ 6 km. Son eau est douce et peu profonde; les bords sont couverts de roseaux. Ce lac est entouré de rizières basses submergées en hiver. Parfois la température peut descendre au-dessous de zéro pendant la nuit, mais en général l'eau n'est couverte que pour peu de temps d'une mince croûte de glace (Marquis de Ezenarro, Valencia).

Un lieu de couvaison pour les pilets (p. 148). Les pilets nichent très souvent en Finlande; voici un exemple de ce pays:

La rivière de Kemi déborde tous les printemps et forme par ce fait de vastes prairies où l'herbe abonde. Il y a dans cette rivière des îlots de quelques kilomètres de longueur également couverts de prairies et de petits marais. Entre les îlots la profondeur de l'eau n'est souvent que de 50 centimètres, de sorte qu'un bateau y avance difficilement. Les palmipèdes trouvent, tant sur les îlots que dans les prairies qui bordent la rivière, des cachettes excellentes pour faire leur nids (Kerkelä (62)).

La chasse aux pilets (p. 150—154). Les pilets donnent un rôti délicieux; aussi sont-ils ardemment poursuivis. On en prend tous les ans par milliers dans les canardières de l'île de Fanö et dans plusieurs des îles de la Nord-Frise, en Hollande et en Angleterre. Beaucoup sont tués au fusil. Aux environs de Bordeaux, la chasse se fait au moyen de tonnes enfoncées en partie aux bords des lacs et des rivières près desquels on attache les appeaux (Daleau (28)).

Dans l'Albufera de Valencia et dans ses environs, les tonnes sont placées dans l'eau basse, couvertes de plantes aquatiques de sorte que le chasseur puisse y être suffisamment caché. Il peut, à l'aide de ses appeaux en bois, tuer quelques centaines de canards de différentes espèces au cours d'une journée. Pendant la nuit, on attire parfois les canards dans des nasses au moyen de riz; en d'autres endroits on les prend au lacet (de Ezenarro (24)).

Dans la plaine du Pô, les chasseurs ont la coutume par-ci par-là de diriger lentement une barque, couverte de plantes de marais, vers les bandes de canards posées sur l'eau; puis, à plus de 100 mètres de distance, ils tirent à l'aide d'un petit canon-fusil du calibre de 38 mm (Delpiano (44)). Dans le voisinage de Venise, la chasse se fait le plus souvent comme «caccia di botte» (chasse à la tonne); là aussi, un seul chasseur peut tuer quelques centaines de canards dans le courant d'une matinée (Ninni (38)).

Des quantités énormes de canards périssent ainsi chaque année et, même s'il existe des endroits où ils peuvent couvrir assez tranquillement, il est évident que, tôt ou tard, l'importance des vols diminuera. Aussi serait-il bon de prendre des mesures internationales pour leur protection.

En terminant, j'adresse mes plus vifs remerciements à tous ceux — depuis les côtes de la Mer Glaciale du Nord jusqu' à la Méditerranée — qui m'ont réjoui par une lettre d'aspect étranger et qui ont bien voulu ensuite remplir mes questionnaires. J'espère qu'en revanche, à l'aide des cartes ci-jointes, etc., ils auront quelque plaisir à étudier ce mémoire qui est un des résultats de notre collaboration.

La traduction des mots suivants étant donnée, on pourra comprendre le chapitre principal p. 116—138 et quelques autres passages.

The translation of the following words will make it possible to understand the chief chapter p. 116—138 and some other passages.

Die Übersetzung folgender Wörter wird jedem nicht nur das Hauptkapitel p. 116—138, sondern auch mehrere anderen Punkte verständlich machen.

	Français	English	Deutsch
Almindelig	nombreux	common	allgemein
Buskads	buisson	shrub	Gebüsch
Dage	jours	days	Tage
Dam	étang	pond	Teich
Efteraar	automne	autumn	Herbst
Fanget	pris	caught	gefangen
Faa	peu de	few	wenige

	Français	English	Deutsch
Flere	davantage	more	mehrere
Flyvedygtig	capable de voler	capable of flying	flugfähig
Foraar	printemps	spring	Frühling
Frost	gelée	frost	Frost
Gammel	adulte	adult	alt
Genfanget	repris	recaught	wieder gefangen
Jæger	chasseur	sportsman	Jäger
Klit	dune	down	Düne
Køjemand	gardien de la canardière.	decoyman	Kojenwärter
Køjens Dam	l'étang de la canardière	pond of the decoy	Teich der Koje
Lokkeand	appeau	decoy duck	Lockente
Lukket ud	mis dans	let out	hinausgelassen
Meddelelse	information	information	Auskunft
Meldt af	signalé par	reported by	gemeldet von
Mellemste Del	partie moyenne	middle part	mittlerer Teil
Midten af Vestkysten.	partie moyenne de la côte occidentale	middle of the western shore	mittlerer Teil der Westküste
Mose	marais	bog	Moor
Mærket af Nordlig Del	marqué par le Nord	Marked by the northern part	markiert von nördlicher Teil
Og	et	and	und
Rismarker	rizières	ricefields	Reisfelder
Ruse	nasse	weel	Reuse
Rusland	Russie	Russia	Rusland
Skodde	porte à glissière	sliding door	Schiebtür
Skudt af	tué par	shot by	geschossen von
Sluppet	relâché	released	losgelassen
Spanien	Espagne	Spain	Spanien
Sparsomt	rare	scanty	spärlich, selten
Spidsand	pilet	pintail	Spießente
Stækket	rogné	the wings cut	die Flügel gestutzt
Sydlig Del	le Sud	the southern part	Südlicher Teil
Taget	pris	caught	gefangen
Tæmmekanal	voir p. 155.	compartments where the ducks stay till they will eat barley in the presence of the decoyman (p.113, fig.1)	Räumlichkeiten, wo die Enten verbleiben, bis sie in der Anwesenheit d. Kojenwärters fressen wollen (p.113, fig.1)
Tæmmekasse		weeks	Wochen
Uger	semaines	weeks	Wochen
Ung	jeune	young	jung
♂	mâle	male	Männchen
♀	femelle	female	Weibchen

## INDHOLD AF ARTIKLEN »MÆRKEDE SPIDSÆNDER«.

	Side
1. Indledende Bemærkninger.....	113
2. De meldte, mærkede Spidsænder, ordnede efter Genfangst-Datum ....	116
3. De meldte, mærkede Spidsænder, ordnede efter Genfangst-Aar.....	139
4. De meldte, mærkede Spidsænder, ordnede efter Genfangst-Sted .....	141
Kortskitse med Angivelse af de Steder, hvorfra de mærkede Spidsænder er meldt.....	142
5. I hvilke Maaneder opholder Spidsænderne sig i de Lande, som de besøger? .....	143
6. Hvilke Slags Steder opsøger Spidsænderne paa deres Rejse?.....	146
7. Et Vinterkvarter for Spidsænder .....	147
8. En Yngleplads for Spidsænder .....	148
9. Jagt paa Spidsænderne.....	150
Resumé paa Fransk .....	154

NOGLE OPTEGNELSER FRA EGNEN OMKRING  
SKAFØGAARD.

AF

A. ESTRUP.

Naar jeg fremsender disse en Lægmands spredte Iagttagelser over Fuglelivet i min Hjemstedsegn, er det i Haab om, at i det mindste nogle af Tidsskriftets Læsere kan have Interesse af at høre lidt om Fuglefaunaen i en, rigtignok temmelig stærkt begrænset, Egn af Danmark beliggende 30 km Vest for Grenaa, dels Nord og dels Syd for det store Eng- og Mosedrag, som danner en Fortsættelse af Kolindsund.

Paa Grund af Egnens Natur: Store sammenhængende Skovstrækninger med meget blandede Bevoksninger, mere isolerede mindre Skove, vidtstrakte Eng- og Mosedrag, Sandmark og Mark af bedre Beskaffenhed, Aa og Sø, huser den et ret anseeligt Antal Fuglearter, uden vistnok dog paa nogen Maade i den Retning at udmærke sig fremfor saa mange andre Egne i vort Land.

Igennem den Aarrække, i hvilken mine Iagttagelser har strakt sig, er der sket betydelige Forandringer, idet nogle Arter ere forsvundne som Ynglefugle, andre tagne stærkt af i Antal af Individuer, atter andre tiltagne noget, samt nogle faa nye tilkomne. Jeg skal altsaa gøre et Forsøg paa at nævne de Fuglearter, som jeg med temmelig stor Sikkerhed ved hører hjemme her i Egnen, som jeg i al Fald Aar efter Aar ser her i Yngletiden, men for